

MİLLİ KÜTÜPHANE YAZMALAR KOLEKSİYONU 06 MİL YZ A 7978 NUMARADA KAYITLI OLAN İLÂHÎ MECMÛASI'NIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

Classification of Chant Magazine Numbered 06 Mil Yz A 7978 in Collection of National Library Manuscripts According to MESTAP

Özkan CİĞA

Dr. Öğr. Üyesi, Adıyaman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, ozkanciga@hotmail.com,
orcid.org/0000-0002-7081-4507

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received: 15.07.2021
Kabul/Accepted: 18.08.2021

DOI:

10.51592/kulliyat.971954

Anahtar Kelimeler

Klasik Türk Şiiri, Mecmûa,
İlâhî Mecmûası, MESTAP.

ÖZ

Derleyicilerin kişisel tercihinin şekillenen şiir mecmûaları, klasik Türk edebiyatının başlıca kaynakları arasında yer almaktadır. Şiir mecmûalarında daha önce tespit edilememiş şair veya şiirlere rastlanılabileceği gibi aynı şaire ait şiirlerin kelime, mısra ve beyit düzeyindeki farklı yazımlarına da ulaşılabilmektedir. Böylece şair ve şiirlere dair yapılan tespitler hakkında bilgi elde etme yolunda önemli adımlar atılmaktadır. Aynı zamanda mecmûa yapraklarında yazılan notlar, tarihler veya şahıs adları araştırmacılara mecmûanın yazıldığı dönem veya derleyici ile ilgili birtakım bilgiler sunmaktadır. Bu bilgiler, kimi zaman edebiyat tarihi açısından büyük önem arz etmektedir. Şiir mecmûaları, belirli bir döneme dair şiirleri ihtivâ edebileceği gibi aynı nazım şeklinde veya türünde yazılmış şiirlerin bir araya toplanmasıyla da oluşabilir. Çalışma konusu olan bu mecmûada da farklı nazım şekillerinden müteşekkil ilâhî türünde kaleme alınmış şiirler yer almaktadır. Bu mecmûa, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz 7978 numarada kayıtlıdır. Mecmûanın derleyicisine veya yazılma tarihine dair her hangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Ancak mecmûada yer alan ilâhîlerin XIII ile XIX. yüzyıllarda yaşamış şairlere ait olduğuna bakılırsa bu mecmûanın XIX. yüzyıl ve sonrasında kaleme alındığını söylemek mümkündür. Çalışmada, giriş kısmından sonra söz konusu mecmûanın fiziksel özellikleri ile içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmanın sonunda ise bu mecmûa, günümüzde araştırmacıların temel başvuru kaynağı olan "Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi" kısa adıyla MESTAP tablosuna göre hazırlanmıştır.

ABSTRACT

Poetry magazines shaped according to the personal preferences of the compilers are one of the main sources of classical Turkish literature. It is also possible to reach different spellings of the poems of the same poet at the level of words, verses and couplets as poets or poems that have not been identified before can be found in poetry magazines. Thus, important steps are taken to obtain information about the determinations made about poets and poems. At the same time, the notes, dates or personal names written on the pages of the journal provide researchers with some information about the period in which the journal was written or the compiler. This information is sometimes of great importance in terms of literary history. Poetry magazines can contain poems about a certain period, or they can be formed by collecting poems written in the same verse or genre. In this magazines, which is the subject of the study, there are poems written in the divine type consisting of different verse forms. This magazines is registered at the National Library Manuscripts Collection at 06 Mil Yz 7978. We could not find any information about the compiler or the date of writing of the magazine. However, it is possible to say that it was written in the nineteenth century and later considering that the hymns in the journal belong to poets who lived in the thirteenth and nineteenth centuries. In the study, after the introduction, information is given about the physical features and content of the magazine in question. At the end of the study, this magazine has been prepared according to the MESTAP table with the short name of the "Systematic Classification of Magazine Project", which is the main reference source for researchers today.

Keywords

Classical Turkish Poetry,
Magazine, Divine Magazine,
MESTAP.

Atıf/Citation: Ciġa, Ö. (2021), "Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 7978 Numarada Kayıtlı Olan İlâhî Mecmûası'nın Mestap'a Göre Tasnifi", *Külliyat, Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, 14(Ağustos), 17-58.

Sorumlu yazar/Corresponding author: Özkan CiġA, ozkanciga@hotmail.com

GİRİŞ

Şiir mecmûaları, klasik Türk edebiyatı geleneği içerisinde derleyicilerin kişisel zevk ve dünya görüşlerine istinaden oluşturulan bir şiir seçkisidir¹. Bu şiirlerin yanı sıra derleyiciler, yaşadığı dönem ile ilgili kısa notlara, tarihlere veya gündelik yaşama dair anekdotlara yer verir. Bu yönüyle bazı mecmualar, derleyicisinin yaşadığı muhit ve etkileşimde bulunduğu sosyal çevre hakkında birbirinden değerli bilgiler ihtiva etmektedir.

Edebiyat tarihi açısından önemine binaen bu mecmûalar, içerdiği şiirlerin dönem, tür ve şekil bilgisine göre kimi zaman araştırmacılar tarafından tetkik edilmiş ve çeşitli tasniflerle literatüre kazandırılmaya çalışılmıştır. Bu değerli çalışmalar, günümüzde mürettep bir dîvânına ulaşılamayan şairlerin tanınmasına, eksik olan şiirlerin tekâmülüne veya hiçbir yerde yer almayan şiirlerin bulunmasına ayrıca bir dönem halkın nazarında büyük bir teveccühe sahip olan şairlerin tespitine vesile olmuştur. Ancak bu çalışmaların münferit şekilde gerçekleşmesi nedeniyle araştırmacıları çeşitli problemlerle karşı karşıya getirmiştir. Bu problemlerin giderilmesi ve mecmûaların detaylı bir şekilde incelenip tasnif edilmesi adına yakın dönemde geniş katılımlı bir proje gerçekleştirilmiştir. "Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)²" olarak bilinen ve gün geçtikçe değeri daha çok anlaşılacak olan bu proje, internet veri tabanı olarak araştırmacıların hizmetine sunulmuştur.³

Bu çalışmada da, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz 7978 numarada kayıtlı olan mecmûanın⁴ nüsha tavsifi yapıldıktan sonra tasnifinin MESTAP'a göre gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. MESTAP tablosuna aktarılan mecmûa metni, derleyicinin yazımına sadık kalınarak hazırlanmıştır. Metnin yazımı ve manası ile ilgili düzeltme teklifleri, vezin kusurlarına dair notlar, farklı kaynaklarda tespit edilebilen manzumeler ile ilgili hususlar dipnotta belirtilmiştir. Vezin ve mana yönünden eksik olduğu düşünülen ibâreler metne eklenerek köşeli parantezle gösterilmiştir.

A. Mecmûanın Tanıtımı

İncelemeye konu edilen mecmûa, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz 7978 numarada kayıtlıdır. Söz konusu mecmûa, sehven Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda Cemâlî Karamânî'nin Dîvân'ı olarak kaydedilmiştir. Ancak yapılan incelemeler neticesinde bu eserin bir dîvân değil de ilâhî mecmûası olduğu tespit edilmiştir.

¹ Edebiyat tarihimiz açısından büyük önemine binâen mecmûaların genel mahiyetteki tanımı, tasnifi, şekil ve içerik özellikleri pek çok araştırmacının ilgi odağı hâline gelmiştir. Çeşitli incelemelerin varlığı nedeniyle çalışmamızda mecmûaların bu yönü anlatılmayacaktır. Mecmualar hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Uzun 2003; Aydemir 2007; Köksal 2012a; Kılıç 2012; Tanyıldız 2012; Kurnaz ve Yaşar 2013; Köksal 2016; Gürbüz 2018.

² Prof. Dr. M. Fatih Köksal'ın öncülüğünde başlatılan ve pek çok araştırmacının katılımıyla gerçekleştirilen bu projenin amacı öncelikli olarak şiir mecmûalarının ve sonrasında edebiyata dair bütün mecmûaların ayrıntılı tasnif ve dökümünün yapılmasıdır. MESTAP için bk. Köksal 2012a.

³ MESTAP e-bağlantı linki: <https://mestap.com/>

⁴ Söz konusu mecmûa Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda Cemâlî Karamânî'nin Dîvân'ı olarak kaydedilmiştir. (bk. <http://www.yazmalar.gov.tr/eser/divan/129202>) Ancak yapılan incelemeler neticesinde bu eserin ilâhî Mecmûası olduğu tespit edilmiştir. Mecmûanın iç sayfasında Yz. A. 7979 arşiv numarası kaydının olduğu görülmüştür.

83 varaktan oluşan eserin baş yaprağında “Yz. A. 7979” kütüphane kaydı mevcuttur. Mecmûanın “12a, 13a, 14a, 26a, 26b, 29a, 29b, 35a, 35b, 36a, 37a, 37b, 38a, 38b, 40a, 40b, 41a, 41b, 42a, 43a, 47a, 47b, 58a, 60a, 65a, 65b, 66b, 72a, 72b, 73a, 73b, 76a, 76b, 77b, 78a, 78b, 79b, 80a, 80b, 81a, 81b” sayfaları boştur. Diğer sayfalarda yer alan şiirler bir kısmı kırmızı bir kısmı siyah mürekkeple çizilmiş cetveller içine alınmıştır. Her sayfa çift sütundan oluşmaktadır. Mecmûada yer alan şiirler ise genel olarak siyah mürekkeple kaleme alınmıştır. Tekrar mahiyetinde yazılan bazı beyitler/bendler kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Her şiirin baş tarafında kırmızı mürekkeple yazılmış mahlasa yer verilmiştir. Bir kısım manzumelerin başında ise mahlasla birlikte şiirlerin bestelendiği makam isimleri bulunmaktadır. Mecmûanın satır sayısı, her sayfada büyük oranda farklılık göstermektedir. Eserde, şiirlerden ayrı olarak 11a ve 11b’de dua mahiyetinde bulunan ve bir kısmı mürekkebin dağılması nedeniyle okunamayan Arapça ibareler mevcuttur. 60b’de yine bir kısmı silik olan kısa notlara yer verilmiştir. Mecmûanın çeşitli yerlerinde birtakım hesaplama işlemleri vardır. Derleyicinin kim olduğu hakkında bir bilgiye ulaşılamamıştır. Aynı şekilde mecmûanın yazım tarihi hakkında da herhangi bir kayıt tespit edilememiştir. Ancak mecmûadaki ilâhîlerin XIII ile XIX. yüzyıllarda yaşamış şairlere ait olduğuna bakılırsa bu mecmûanın XIX. yüzyıl ve sonrasında kaleme alındığı söylenebilir.

Genel olarak okunaklı, harekeli nesih hatla kaleme alınan mecmûanın çeşitli sayfalarında farklı hatlarla yazılmış manzumelere de rastlanır. Mecmûada yer alan şiirlerin bir kısmı yazıldıkları dönemin imla özelliklerini taşıdığı gibi bir kısmında ise son dönem imla hususiyetleri mevcuttur. Bu yönüyle kaleme alınan şiirlerde kelimelerin düzlük-yuvarlaklık uyumunda farklı yazımlar vardır. Derleyiciden kaynaklı az da olsa yazım hatalarına, manzumelerde eksik kelime, mısra veya beyitlere rastlanmaktadır. Bu tür hatalar ve eksiklikler MESTAP tablosunun dipnot kısmında ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir.

Mecmûada ikisinin mahlası belli olmamakla birlikte toplam 29 şaire ait ilâhî türünde yazılmış manzumeler mevcuttur. Eserde, 78 gazel, 36 murabba, 27 koşma, 2 muhammes ve 1 müseddes olmak üzere toplam 144 şiir yer almaktadır. Bu sayıya 79a’da farklı hatla yazılmış, eksik olduğu anlaşılan bir manzume ile 1b’de yer alan Farsça bir beyit ve 2a’da kaydedilen Ahmed mahlaslı iki beyit dâhil edilmemiştir. Mecmûanın 67a, 70b ve 75a sayfalarında yer alan Yûnus mahlaslı üç gazel, Yûnus üzerine yapılan çalışmalarda yer almayıp bu şiirlerin aidiyeti hususunda bir kısım tereddütlerimiz olduğu için aşağıdaki *Tablo:1’e* eklenmemiştir. Aynı şekilde 71b’de Muhyî mahlasıyla yazılan şiir, başka bir mecmûa çalışmasında (Babaarslan 2018: 273-274) “Taşkın” mahlasıyla kaleme alınıp mecmûadaki şiirle büyük oranda benzerlik gösterdiği için *Tablo:1’de* yer almamıştır. Söz konusu manzumeler ile ilgili izahlar MESTAP tablosunun dipnotlar kısmında detaylandırılmıştır.

33 gazel, 11 murabba ve 4 koşma nazım şekli ile en fazla ilâhî, mutasavvıf Abdülahad Nûrî’ye aittir. Mecmûada yer alan diğer şairler ise şöyledir: İzzeddîn, Seyfî, Osmân, Eşrefoğlu Rûmî, Fethî, Gafûrî, Hüdâyî, Niyâzî-i Mısrî, Yûnus (Bursalı), Yûnus Emre, Azîz, Kaygusuz, Muhyî, Zâkirî, Şemsî, Şeyhî, Adlî, Mustafa, Nakşî, Himmet, Sâfi, Kemâl, Hakîkî, Yahya, Visâlî, Cemâl-i Halvetî.

Aşağıdaki tabloda mecmûada yer alan şairlerin yaşadığı dönem, mecmuaya alınan ilâhîlerinin nazım şekilleri, sayıları ve sayfa numaraları bulunmaktadır:

Tablo 1. Mecmûadaki İlâhîlerin Nazım Şekilleri, Sayıları ve Sayfa Numaraları.

Sıra Nu:	Mahlas	Yaşadığı Yüzyıl	Nazım Şekli	Şiir S.	Şiir Yr. Nu:
1	İzzeddîn	XVIII	Murabba	1	1b
2	Seyfî	XVI	Gazel	1	2a
3	Osmân	XVII	Gazel	1	2a-2b
			Murabba	1	
4	Nûrî	XVII	Murabba	11	3a-3b, 4a-4b, 5a-5b, 6a-6b, 7a-7b, 8a-8b, 9a-9b, 10a-10b, 18a-18b, 19a-19b, 20a-20b, 21a-21b, 22a-22b, 23a-23b, 25a-25b, 33a-33b, 34a-34b, 52a-52b, 63a
			Gazel	33	
			Koşma	4	
5	Eşrefoğlu Rûmî	XV	Murabba	1	13b, 49b, 62a, 68b, 69a
			Gazel	4	
			Koşma	1	
6	Fethî	XVII	Gazel	1	14b, 64a
			Murabba	1	
7	Gafûrî	XVII	Murabba	13	15a-15b, 17a-17b, 27a-27b, 28a-28b, 61b
			Gazel	1	
8	Hüdâyî	XVII	Murabba	1	24a
9	Niyâzî/Mısrî	XVII	Gazel	4	24b, 36b, 51b, 59a
			Koşma	1	
10	Yûnus (Bursalı)	XV	Koşma	6	30b, 31a, 32b, 39a-39b, 67a-67b, 70a
			Gazel	3	
11	Yûnus Emre	XIII	Gazel	6	31a-31b, 32a, 48b, 70b, 75b
12	Azîz	?	Koşma	1	33a
13	Kaygusuz	XV	Gazel	1	39a
14	Muhyî	XVI	Murabba	1	42b, 50a-50b, 71a
			Gazel	6	
15	Zâkirî	XVII	Muhammes	2	43b, 44a-44b, 45a-45b, 46a-46b, 53a-53b, 54a-54b, 55a-55b, 56a-56b, 57a-57b
			Koşma	12	
			Müseddes	1	
			Murabba	3	
			Gazel	1	
16	?	?	Gazel	1	48a
17	Şemsî	XVI	Gazel	2	48b, 50b
18	Şeyhî	XVI	Gazel	1	49a
19	Adlî	XIX	Gazel	2	59b
20	Mustafâ	?	Murabba	1	61a
21	Nakşî	XVII	Murabba	1	62b
22	Himmet	XVII	Koşma	1	63b
23	?	?	Murabba	1	64b
24	Sâfî	?	Koşma	1	66a
25	Kemâl	?	Gazel	1	68a
26	Hakîkî	XVII	Gazel	1	69b
27	Yahyâ	?	Gazel	1	69b
28	Visâlî	?	Gazel	1	74a
29	Cemâl-i Halvetî	XV	Gazel	2	74b

Görüldüğü üzere derleyici tarafından seçilen şairler büyük oranda mutasavvif olarak tanınmış şahsiyetlerdir. Bu şahsiyetlerin de muhtemelen tasavvufi ortamda halk nazarında büyük bir beğeni ve iştiaqla okunan ilâhîleri mecmuaya dâhil edilmiştir. Bu bağlamda mecmûada bestelenmiş pek çok ilâhîye de rastlamak mümkündür. Bu

ilâhîlerin bir kısmının baş tarafında mahlasla birlikte şiirlerin bestelendiği makam isimleri bulunmaktadır. Bu durum, derleyicinin musiki ile ilgilendiğinin bir göstergesi olarak düşünülebilir. Ayrıca ilâhîlerin bulunduğu bir mecmuayı derlemesine bakılırsa derleyicinin tasavvufî bir zeminde hayatını devam ettirmiş olabileceğini de düşündürmektedir. Aşağıda yer alan Tablo:2’de mecmûada makamları kaydedilen ilâhîlerin kime ait oldukları, matla’ beyitleri/bendleri, makam isimleri ve sayfa numaraları verilmiştir:

Tablo 2. Mecmûadaki İlâhîlerin Matla’ Beyitleri/Bendleri, Makam İsimleri ve Sayfa Numaraları.

Mahlas	Matla’	Makam	Şiir Yr. Nu:
Fethî	Cemâlün pertevin nür-ı Hudâ’dur yâ Resûla’llâh Kelâmuñ cümle vahy-i Kibriyâ’dur yâ Resûla’llâh	‘Irâç	14b
Ġafûrî	Şafâ vir kâlbe nür-ı tã’atûñden Feyîz-yâb it cenâb-ı hâzretûñden Kerem eyle ayırma hizmetûñden Bizi red itme sulţânım kapuñdan	Râst	15a
Ġafûrî	İden râh-ı muhabbetde tekâbü Gönül olsun o gülşende açar şu Gül-i gül-zâr vuşlatda olur bû Diyelüm şevk ile Allâh yâ Hû	Maķâm-ı Muķayyer	15a
Ġafûrî	Câm-ı ‘aşkı nüş idüp sermest-i hayrân ol yüri Zerre-i nâ-çiz iken mihr-i dıraşşân ol yüri Çatrenî maķv eyleyüp deryâ-yı ‘irfân ol yüri Gec bu fâniden beķâ mülkinde sulţân ol yüri	Maķâm-ı Nevâ-i Sünbüle	15b
Ġafûrî	Niyâz idüp Hudâ’ya seķer-gâh Döküp gözyaşını eyleyüp âh Diyelüm şıdķ ile estaġfirullâh Diyelüm şıdķ ile estaġfirullâh	Der-Maķâm-ı Çâr-gâh	15b
Ġafûrî	Ġudumuñla münevver oldı ‘âlem Şafâ geldüñ ayâ seķer-i mübarek Yine ‘uşşâķı itdüñ şâd u ħurrem Şafâ geldüñ ayâ seķer-i mübarek	Nevâ	17a
Ġafûrî	Cüş idüp gösterdi keşret-i mevcini deryâ-yı cüd Lücce-i vahdetde eyle ey gönül maķv-ı vücüd İtmek isterseñ cemâl-i şâhid ġayb-ı şühüd Cân gözin eyle münevver nür-ı zıķru’llâh ile	‘Acem	17a-17b
Ġafûrî	Dilde ġâlib oldı ħubb-ı mâsivâ Rabbenâ yâ Rabbenâ faġfir lenâ Geldi inşâfa nefis-i pür-hevâ Rabbenâ yâ Rabbenâ faġfir lenâ	Büselik	17b
Ġudâyî	Nefse uyup râh-ı Ġaķķ’dan taşra çıķmak yol mudur Kibr ü ‘ucb ile aduñ dervîşe taķmak yol mudur Maţlabuñ a’lâ iken ednâya aķmak yol mudur Yâr-ı Bâķî var iken aġyâra baķmak yol mudur	Mâhür	24a
Ġafûrî	Mâsivâyı sür gönülden şerbet-i ezķâr ile Derdüñe eyle devâ tevġîd ü istiġfâr ile Cân u dil irsün şafâ vü şoġbete envâr ile Derdüñe eyle devâ tevġîd ü istiġfâr ile	Şabâ	27a
Ġafûrî	Yüz sürüp dergâh-ı Ġaķķ’a olalum her şeb muķîm Cân u dilden diyelüm estaġfirul’lâhe’l-‘azîm Tâ ki feth-i bâb ide luţfuñdan ol Rabb-i Kerîm Cân u dilden diyelüm estaġfirul’lâhe’l-‘azîm	Evc-i ‘Irâç	27b
Ġafûrî	Micmer-i kâlbuñ pür idüp aġker-i tevġîd ile Cânını eyle mu’aţtar ‘anber-i tevġîd ile	Ġüseynî	28a
Ġafûrî	Oldı teşrifüñle ‘âlem pür ziyâ Merġabâ ey mâh-ı rahmet merġabâ Ġamdüli’llâh eyledüñ kesb ü şafâ Merġabâ ey mâh-ı rahmet merġabâ	Segâh	28b
Ġafûrî	Yalvarup Allâh’a dür olma enin ü âhdan Nâr-ı ‘aşķı müsta’il eyle dil-i âġâhdan Yaķ hidâyet şem’ini gel nür-ı zıķru’llâhdan	Muķayyer	28b

	İste her maşşüduñı var Hâzreti Allâh'dan		
Şemsî	Derd-i 'aşka düşmeyen dermâna olmaz âşinâ Cevre mahrem olmayan ihsâna olmaz âşinâ	Evc	48b
Niyâzî	Dönmek ister gönül cümle sivâdan Dönelüm 'aşıklar Mevlâ derdine Geçmek ister cânım mülk-i fâniden Geçelüm 'aşıklar Mevlâ derdine	'Irâk	51b
Niyâzî	Çün saña gönülüm mübtelâ düşdi Derd-i gam baña /Meded Hây Meded/ âşinâ düşdi /Allâh'ım Allâh	Der maşâm- ı Hüseynî	59a
Muştafâ	'Anberî zülf-i müselsel nâle-i efgân mı var Hüsn-i bâğ içre cânâ tâze reyhân mı var 'Aşıkı mecrûh ider gâmzeñde peykân mı var Lâciverdî kubbenuñ altında akranuñ mı var	Hüseynî	61a
Gâfûrî	İdelüm cân ile Mevlâ'yı matlab O yolda varımız olsun fedâ heb Keder gitsün olalım şâfi meşreb Güneh-kâruz bizi 'afv eyle yâ Rab	Nevâ	61b
Gâfûrî	Nev-bahâr-ı feyz-i haş açıldı diller oldı şâd Gice de kândiller ile gülşen oldı hep bilâd Luţfuña bel bağlayup fażluña eyler i' timâd Şehr-i rahmetdir İlâhî 'afvuñ isterler 'ibâd	'Acem 'Aşîrân	61b
?	Bendesin terk eylemiş ol yâre bilmem n'eyledüm Kaşlaruñ gîsü kılan dil-dâre bilmem n'eyledüm 'Arz-ı hâl itdüm efendim hâlime şükr eyledüm Mülk-i hüsnüñ şâhibi sultâna bilmem n'eyledüm	Hüseynî	64b

Mecmûadaki şiirlerin büyük bir bölümü aruz vezniyle kaleme alınmış olmakla birlikte mecmûada hece vezniyle de yazılmış şiirlere yer verilmiştir. Bazı şiirlerin gazel nazım şekliyle yazılmasına rağmen hece ile ölçülendirildiği tespit edilmiştir. Mecmûada 12 farklı aruz vezni kullanılmasının yanı sıra en fazla remel bahri içerisinde yer alan Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün vezni kullanılmıştır. Hece vezni olarak en çok kullanılan vezin 11'li hece veznidir. Aşağıdaki tabloda mecmûada yer alan vezinlerin kullanım oranlarına göre sayı değerleri yer almıştır:

Tablo 3. Mecmûada Yer Alan Vezinlerin Kullanım Oranları.

Sıra	Bahir	Vezin	Sayısı	Sıra	Vezin	Sayısı
1	Remel	-.--/-.--/-.--/-.--	41	1	11'li hece vezni	9
2	Hezec	..--/..--/..--	19	2	8'li hece vezni	8
3	Hezec	..--/..--/..--/..--	10	3	10'lu hece vezni	6
4	Hezec	..--/..--/..--/..--	8	4	14'lü hece vezni	5
5	Recez	..--/..--/..--/..--	7	5	16'lı hece vezni	6
6	Remel	-.--/-.--/-.--	7	6	7'li hece vezni	3
7	Hezec	..--/..--/..--/..--	3	7	5'li hece vezni	3
8	Cedîd	..--/..--/..--	2	8	12'li hece vezni	2
9	Recez	..--/..--	2			
10	Münserih	..--/..--/..--/..--	1			
11	Hezec	..--/..--	1			
12	Muzâri'	..--/..--/..--/..--	1			

SONUÇ

Bu çalışmada, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz 7978 numarada kayıtlı olan mecmûa incelenmiştir. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu'nda sehven Cemâlf Karamânî'nin Dîvân'ı olarak kaydedilen bu eserin bir dîvân değil de ilâhî mecmûası olduğu tespit edilmiştir. Mecmûanın derleyicisine veya yazılma tarihine dair her

hangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Ancak derlenen şiirlerden hareketle mecmûanın XIX. yüzyıl ve sonrasında kaleme alındığını, ayrıca ilâhî türlerini bir araya getirmesine bakılırsa derleyicinin tasavvûfî bir geleneğin içinde yer aldığını söylemek mümkündür.

83 varaktan oluşan bu mecmûada XIII ile XIX. yüzyıllar arasında yaşamış dinî-tasavvufî Türk şiiri geleneğine mensubiyeti bulunan 29 şaire ait 144 şiir bulunmaktadır. İlâhî türünde yazılan şiirlerin derlenmesiyle oluşan mecmûada en fazla ilâhî mutasavvıf Abdülahad Nûrî'ye aittir. 67a'da yer alan Yûnus mahlaslı gazel, başka bir kaynakta kısmen farklılıklarla birlikte Şeyh Cemâlî mahlasıyla, aynı şekilde 75a'da bulunan Yûnus mahlaslı gazel, başka bir kaynakta birtakım yazım farklılıkları olmak üzere Eşrefoğlu Rûmî mahlasıyla tespit edildi. Ayrıca 70b'de yer alan Yûnus mahlaslı gazel, Yûnus Dîvânı üzerine yapılan neşirlerde bulunamadı. Bu nedenle söz konusu gazellerin aidiyeti hususunda bazı tereddütlerimiz mevcuttur. Bunun yanı sıra mecmûada yer alan Zâkirî'nin 6, Gafûrî'nin 6, Muhyî'nin 3, Adlî'nin 1 ve Cemâl-i Halvetî'nin 1 şiirine ulaşabildiğimiz kaynaklarda rastlanılmadı. Mecmûada, Muhyî'ye ait olarak gösterilen bir gazelin ise başka bir mecmûa çalışmasında "Taşkın" adına kayıtlı olduğu (bk. Babaarslan 2018:273-274) tespit edildi. Ancak mecmûada şairin mahlası Muhyî olarak kaydedildiğinden esere sadık kalmak adına şairin mahlası Muhyî olarak yazıldı.

Mecmûada yer alan 21 ilâhînin baş tarafında bestelendikleri makam bilgisi yer almaktadır. Makam bilgileri verilen şiirlerin çoğu XVII. yüzyılda yaşamış olan Gafûrî'ye aittir. Hüseyinî, acem, sabâ, bûselik, evc-i Irak, segâh, râst ve nevâ mecmûada zikredilen başlıca makam isimleridir. Eserde, 12 farklı aruz vezni ile 8 farklı hece vezni kullanılmıştır. Aruz vezni olarak en fazla remel bahri içerisinde yer alan Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün vezni kullanılmıştır. Hece vezni olarak da en çok kullanılan vezin 11'li hece veznidir.

Mecmûanın detaylı içeriği, Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP) kapsamında yer alan tabloda ve dipnotlar kısmında belirtilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, Hüseyin (2003). *Abdülahad Nûrî ve Divanı (İnceleme ve Tenkitli Metin)*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Aksoyak, İsmail Hakkı (2013). "Gafûrî, Şeyh Mahmud Gafûrî Efendi", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> Erişim Tarihi: 10.06.2021.
- Arslan, Mustafa (2020). *Muhyî Dîvanı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları e-kitap: <https://ekitap.ktb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 15.06.2021.
- Ay, Alper (2014). *Abdülmecid Sivâsî Divanı (İnceleme-Metin)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydemir, Yaşar (2007). "Metin Neşrinde Mecmûaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler", *Turkish Studies / Türkoloji Araştırmaları Volume 2/3* p. 122-137.
- Babaarslan, Giyasi (2018). *Koç Üniversitesi El Yazmaları Koleksiyonunda Bulunan İlahi Mecmuasının (Mecmû'a-İ İlâhiyyât) Transkripsiyonlu Metni ve MESTAP'a Göre Tasnifi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ciğa, Özkan (2016). "Mevlâna Müzesi Kütüphanesinde Kayıtlı 1626 Numaralı İlâhî Mecmûası", *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (DÜSBED)* Yıl: 8, S.17, ss. 85-102.
- Duru, Necip Fazıl (2014). "Hakîkî, Ağazade Mehmet Dede", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakiki-agazade-mehmed-dede> Erişim Tarihi: 17.06.2021.
- Erdoğan, Kenan (2008). *Niyâzî-i Mısırî Dîvânı*. Ankara: Akçağ Yayınları.

- Ergun, S. Nüzhet (1936). *Türk Şairleri*. İstanbul.
- Eroğlu, Süleyman (2014). "Mutasavvıf, Bestekâr Bir Şair: Zâkirî Hasan Efendi ve Yayınlanmamış Şiirleri", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/12 Fall* p. 235-254.
- Gölpınarlı, Abdülbâki (2006). *Yunus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Gürbüz, Mehmet (2012). "Şiir Mecmuaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII - Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, (hzl: Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım), İstanbul: Turkuaz Yay., 97-113.
- Gürbüz, Mehmet (2019). "Konya Büyükşehir Belediyesi Koyunoğlu Müzesi ve Kütüphanesi'ndeki 13229 Numaralı İlâhi ve Dua Mecmuası", *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 3 (4), 179-220. DOI: 10.34083/akaded.656025.
- Kara, Abdullah (2007). *İzzî Divanı (Tenkitli Metin-İnceleme)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, Atabey (2012). "Mecmûa Tasnifine Dâir", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII - Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, (hzl: Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım), İstanbul: Turkuaz Yay., 77-96.
- Köksal, M. Fatih (2012). "Metin Neşrinin Ana Esasları", *Türklük Bilimi Araştırmalar Dergisi*, 31, 179-209. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubar/issue/16972/177348>.
- Köksal, M. Fatih (2012a). "Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII - Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, (hzl.: Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım), İstanbul: Turkuaz Yay., 409-31.
- Köksal, M. Fatih (2013). "Derviş Osman", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman> Erişim Tarihi: 14.06.2021.
- Köksal, M. Fatih (2016). *Yâ Kebîkeç Mecmualar Arasında*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Köksal, M. Fatih (2017). "Dinî-Tasavvufî Türk Musikîsi Araştırmalarında İhmal Edilen Bir Yazma Türü: İlâhî Mecmuaları ve Mühim Bir İlâhî Mecmuası", *Ş. Özdemir & A. Gün (Ed.), Geçmişten Günümüze Uluslararası Dinî Mûsikî Sempozyumu Bildiriler Kitabı İçinde* s. 331-336.
- Kurnaz, Cemal, Yaşar Aydemir (2013). "Mecmûalara Sorulması Gereken Sorular", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1, Winter*, p. 51-64.
- Limon, Sevgi (2020). "Mecmûa-i İlâhiyât'ın MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu", *SEFAD; (44): 213-250 e-ISSN: 2458-908X DOI Number: https://doi.org/10.21497/sefad.845405*.
- Meral, Arzu (2014). *Seyyid Seyfullah Külliyyâtı I Manzum Eserler*. İstanbul: Revak Kitabevi.
- Mutlu, Hafsa (2008). *Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Önen, Uğur (2004). *XVIII. Yüzyılda Yazıldığı Tahmin Edilen Bir El Yazması Mecmuadaki Dini Mûsikî Güfteleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Parmaksız, Mehmet Nuri (2010). *Eserleri Bestelenen Divan Şairleri (XVII. ve XVIII. Yüzyıllar)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Selçuk, Bahir, Bellibaş Ahmet (2013). "Millî Kütüphanede Kayıtlı 3692 Numaralı Şiir Mecmuası", *Turkish Studies, Volume 8/1, Winter*, 485-524.
- Sever, Mustafa (2014). *Kaygusuz Abdâl Divan*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Soydaş, Emin (2001). *XVII. Yüzyıla Ait Bir El Yazması Mecmuada Dinî Mûsikî Güfteleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Soydal, Fikri, Mustafa Uğurlu Arslan (2014). "1174 Tarihli Hâfız Abdülbakî'ye Ait Güfte Mecmuasının İncelenmesi", *Rast Müzikoloji Dergisi* c. 2, S. 1 s.68-88.

- Tanyıldız, Ahmet (2012). “Şiir Mecmûalarının Neşri Hakkında”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, c.5 sayı 21.
- Tapsız, Meliha (1995). *Bolulu Himmet Divan, Manzum Tarikatname, Âdâb-ı Hurde-i Tarikat*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tatçı, Mustafa (2005). *Yûnus Emre Dîvânı Tenkitli Metin*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Tatçı, Mustafa (2014). *Eşrefoğlu Rûmî Divan-ı İlâhiyât*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Tatçı, Mustafa (2019). *Yûnus Emre'nin Gönül Çocuğu Bursalı Âşık Yûnus*. İstanbul: H Yayınları.
- Tatçı, Mustafa (2020). *Yûnus Emre Dîvân*. İstanbul: H Yayınları.
- Timurtaş, Faruk Kadri (1972). *Yûnus Emre Dîvânı (Tercüman 1001 Temel Eser)*. İstanbul: Tercüman Gazetesi Yayınları.
- Tokdemir, Hatice (2006). *18.Y.Y.'da Yazıldığı Tahmin Edilen Bir El Yazması Mecmuadaki Dinî Musikî Güfteleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Toparlı, Recep (2015). *Şemseddin Sivasî Divanı*. İstanbul: Sivas Belediyesi Yayınları.
- Tuğluk, İbrahim Halil (2014). “Derviş Osman Sineçâk”, *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/osman-dervis-sinecak-dervis-osman> Erişim Tarihi: 14.06.2021.
- Tuğluk, İbrahim Halil (2008). “XVII. Yüzyıla Ait Harekeli İki Metinde Bazı İmla Özellikleri”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 3/6* s. 612-630.
- Uzun, Mustafa (2003). “Mecmua”, *TDV İslam Ansiklopedisi TDV Yayınları, İstanbul*, c.28, s.265-268.
- Uzun, Mustafa (2000). “İlâhî”, *TDV İslam Ansiklopedisi TDV Yayınları, İstanbul*, c. 22, s. 64-68.
- Ünver, İsmail (1993). “Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, *Türkoloji Dergisi*, c.11 S. 1, s.51-89.
- Yılmaz, H. Kâmil (2016). *Aziz Mahmûd Hüdâyî Dîvânı*, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Yer Numarası		Tablo 4. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 06 Mil Yz A 7978 ⁵					
Yp. Nu.	Mahlas	Matla' Beyti / Bendi	Makta' Beyti / Bendi	Nazım Şekli / Birimi	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar
1b ⁶	‘İzze’ d-dîn	Āsitān-ı ravzaña her kim ire važ’-ı cebîn Ol amān buluban kām-yāb kām-bîn ⁷ Bir ġarībim bî-kesim ⁸ ġapuñda pür āh enīn ⁹ Yā Resūla’llāh amān yā Faḡr-ı ‘ālem el-amān	‘Arş-ı a’ zamdan mükerrerrem ittifaḡla medfenūñ Nice olmaya mükerrerrem andadur nāzük tenūñ Derd-mendūñdür ġarībūñdür bu ‘İzze’ d-dīn senūñ Yā Resūla’llāh amān yā Faḡr-ı ‘ālem el-amān	Murabba/ 3 ¹⁰	İlāhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Hü
2a ¹¹	Seyfî ¹²	Cānān iline bir zīnet iġin cān iletürler Dīdār-ı Ḥaḡ’ı görmege insān iletürler	Seyfî kime kim telġin ider Ümmi Sinān’dan Giryān getirüp dünyāyā ḡandān iletürler	Gazel/5	İlāhî	--./--./--./--	Seyfû’llāh
2a-2b	‘Oşmān	Göñül derdine dermān oldı tevḡīd Ḥudā’dan bize fermān oldı tevḡīd	Bi-ḡamdi’llāh göñül göğünde ‘Oşmān Doğup ḡürşīd dıraḡşān oldı tevḡīd	Gazel/10	İlāhî	-.--/-.--/-.--	‘Oşmān Efendi

⁵ Tabloda, metnin Latin harflerine aktarımı sırasında mecmûadaki yazım esas alındı.

⁶ 1b’de ayrı bir şekilde yazılmış Farsça bir beyit mevcuttur:

“Be-cennet ger ne-bīnem yek demī nūr-ı tecellī-rā
Ser-ā-ser dūzahī sāzem men ān Firdevs-i a’ lā-rā”

⁷ “kām-yāb kām-bīn” yerine vezin ve mana bakımından Dīvān’daki “kām-yāb u kām-bīn” (Kara 2007:271) ibaresi uygundur.

⁸ Dīvān’da “bī-kes” (Kara 2007:271) yerine vezin ve mana bakımından mecmûadaki “bī-kesem” ibaresi uygundur.

⁹ “āh enīn” yerine vezin ve mana bakımından Dīvān’daki “āh u enīn” (Kara 2007:271) ibaresi uygundur.

¹⁰ Mecmûada 3 dörtlük hâlinde yazılan murabba’ Dīvān’da 4 dörtlük şeklindedir. Dīvān’da son dörtlükten önce yazılan kısım mecmûada mevcut değildir. Dörtlük şöyledir:

“Ḥālīme eyle naḡar lutf ile ey faḡr-i rūsūl
Nār-ı hicirīñle ser-ā-ser yandı cismim oldı küñl
Açıldı dilden nigāh-ı vuşlatıñla tāze güñl

Yā Resūla’llāh emān yā Faḡr-ı ‘ālem el-amān” (Kara 2007:272)

¹¹ 2a’da iki beyitten oluşan “Aḡmed” mahlaslı manzûme şöyledir:

“Merdānları firġat ile bunda şınarlar

Vuşlat iline luḡf ile āsān iletürler

Aḡmed şaġın aldanma cehennemde od olmaz

‘Uryān götürüp ḡazrete ‘uryān iletürler”

¹² Asıl ismi Şeyh Seyyid Seyfullāh Kasım b. Seyyid Nizameddin Efendi’dır. (bk. Meral 2014:387)

2b	‘Osmân	‘Aşıkların sermâyesi Şıdık ile zikru’llâh imiş Nür-ı Hudâ’nun mâyesi Şıdık ile zikru’llâh imiş	Gir yola Şeyh ‘Osmân ile Dosta iriş biñ cân ile Nâzil olan dilden dile Şıdık ile zikru’llâh imiş	Murabba/5	İlâhî	--/--	‘Osmân Efendi
3a	Nürî	İlâhî luḫf rahmet ¹³ kapusın ac Bizi ğayrı kapuya itme muḫtâc ‘Aṭânuñ zerresidür taḫt ile tâc Bizi ğayrı kapuya itme muḫtâc	Bu düşüniş Nürî’nün ol dest-giri Elin al dâ’imâ ḳaldur faḳîri Müyesser eyleyüp ğayr-ı keşîri Bizi ğayrı kapuya itme muḫtâc	Murabba/5 ¹⁴	İlâhî	.---/---/..	Nürî
3b	Nürî	Gel ‘aşk ile bir yerden yâ hû diyelüm ‘âşık Ĝam leşkerine dilden ḳümû diyelüm ‘âşık	Nürî gibi uşlandı ‘aşkuñ meyhine ḳandı Dîvânelere şimdi uşlu diyelüm ‘âşık	Gazel/6	İlâhî	--./---/---/---	Nürî
3b	Nürî	Ḳaldırdı ḳamu zulmeti envâr-ı Muḫammed Bildirdi Hudâ yolunu aḫbâr-ı Muḫammed	Elden etegin ḳoma sen ey Nürî-i miskin Elbette olur ümmete enzâr-ı Muḫammed	Gazel/7	İlâhî	--./---/---/..	Nürî
4a	Nürî	Ölmezden evvel öldiler ḫaḳ yolunuñ ‘âşıkları Bâḳî ḫayâtı buldılar ḫaḳ yolunuñ ‘âşıkları	Ey Nürî gel sen daḫı var bu yolda ḳıl cânı nişâr Elbette bulur vasl-ı yâr ḫaḳ yolunuñ ‘âşıkları	Gazel/5 ¹⁵	İlâhî	--/--/--/---/---	Nürî
4b	Nürî	Sende toḫmışdır Muḫammed Muştafâ Merḫabâ ey mâh-ı mevlüd merḫabâ Sende olmışdır bu ‘alem pür-şafâ Merḫabâ ey mâh-ı mevlüd merḫabâ	Ol ḫabîb’i kim Hudâ’sı medḫ ide Kim bile ḳadrin anuñ bu dünyede Anı vaşşâf olmada Nürî n’ide Merḫabâ ey mâh-ı mevlüd merḫabâ	Murabba/6	İlâhî	---/--/--/..	Nürî
5a	Nürî	Eş-şalâ gelsün gelen meydân-ı ‘aşka eş-şalâ Baş u cânâ baḳmayan merdân-ı ‘aşka eş-şalâ	Ka’be-i vaşla irüp Nürî yolında sa’y ile Cânı ihzâr eyledi ḳurbân-ı ‘aşka eş-şalâ	Gazel/7	İlâhî	---/--/--/---/---	Nürî

¹³ “luḫf rahmet” yerine vezin ve mana bakımından Dîvân’daki “luḫf u rahmet” (Akkaya 2003:246) ibaresi uygundur.

¹⁴ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle Dîvân’daki (Akkaya 2003:246-247) şekil esas alındı.

¹⁵ Bu şiirin her beyti Dîvân’da (Akkaya 2003:333-334) dörtlükler hâlinde yer almaktadır. Mecmûadaki nazım şekli esas alındı.

5a	Nürî	Ṭarîkat kurb-ı Rahmân'dır bu meydân özge meydândır Ḥaḳîkat sırr-ı Sübhân'dır bu meydân özge meydândır	Bu yolda Nürî serden geç bu meydân içre sırlar aç Bu erkân içre kanlar saç bu meydân özge meydândır ¹⁶	Gazel/5 ¹⁷	İlahî	---/---/---/---	Nürî
5b	Nürî	‘Aşkuñla yakup cânı pervâneye dönderdün Sevdân ile sen anı dîvâneye dönderdün	Nürî’yi Ḥudâvendâ ‘aşkuñla idüp yağma Zâhid sözini aña efsâneye dönderdün	Gazel/5	İlahî	---/---/---/---	Nürî
5b	Nürî	Ey dil bize vir bir haber ‘aşk illerine kim gider Ḥasret ile yandı ciger ‘aşk illerine kim gider	Bi’llâhî ol ilüñ yolu Nürî’ye cândan sevgili Bağlandı ‘aşkuñ maḥmili ‘aşk illerine kim gider	Gazel /5 ¹⁸	İlahî	---/---/---/---	Nürî
6a	Nürî	Derdün odına yanmış pervânelerüz Ḥaḳḳâ ‘Aşkuñ meyine çanmış mestânelerüz Ḥaḳḳâ	Çün Nürî’yi nür almış nefsinî şuya şalmış Deryâ dîbine dalmış dür-dânelerüz Ḥaḳḳâ	Gazel/9	İlahî	---/---/---/---	Nürî
6a	Nürî	İlahî n’eylesün n’itsün gönül sensiz karar itmez Eger çursun eger gitsün gönül sensiz karar itmez	Çü sensin Nürî’nün yarı n’ider ol gayrı efkârı Sevindir âh ¹⁹ ol ²⁰ nâ-çarı gönül sensiz karar itmez	Gazel/5 ²¹	İlahî	---/---/---/---	Nürî
6b	Nürî	Ġafletden uyar cânı hâzır ola gör hâzır Bu ‘âleme ‘ibretle nâzır ²² ola gör nâzır ²³	Ey Nürî-i bigâne baḳ kesret-i ²⁴ ihsâna Bu fazl-ı firâvâna şâkir ola gör şâkir	Gazel/7	İlahî	---/---/---/---	Nürî

¹⁶ Bu mısradaki yer alan “meydân” ve “erkân” kelimeleri Dîvân’da (Akkaya 2003:263) yer değiştirmiştir. Mana bakımından Dîvân’daki şekli uygundur.

¹⁷ Bu şiirin her beyti Dîvân’da (Akkaya 2003:262-263) dörtlükler hâlinde yer almaktadır. Mecmûadaki nazım şekli esas alındı.

¹⁸ Bu şiirin her beyti Dîvân’da (Akkaya 2003:257) dörtlükler hâlinde yer almaktadır. Mecmûadaki nazım şekli esas alındı.

¹⁹ “âh” yerine Dîvân’da “sen” (Akkaya 2003:269) kelimesi yer almaktadır.

²⁰ “ol” yerine vezin gereği Dîvân’daki “o” (Akkaya 2003:269) kelimesi uygundur.

²¹ Bu şiirin her beyti Dîvân’da (Akkaya 2003:268-269) dörtlükler hâlinde yer almaktadır. Mecmûadaki nazım şekli esas alındı.

²² “nâzır” yerine yazım bakımından Dîvân’daki “nâzır” (Akkaya 2003:264) kelimesi uygundur.

²³ “nâzır” yerine yazım bakımından Dîvân’daki “nâzır” (Akkaya 2003:264) kelimesi uygundur.

²⁴ “kesret” yerine yazım bakımından Dîvân’daki “keşret” (Akkaya 2003:264) kelimesi uygundur.

6b	Nürî	Ey gönül dillerde sen efsâne olduñ bilmedüñ Baş açuğ esrük deli divâne olduñ bilmedüñ	Nürîyâ irmez iseñ yâruñ visâli sırrına Tutalım ‘ilm ile sen bir dâne olduñ bilmedüñ	Gazel/5	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Nürî
7a	Nürî	Sinesi dâğına merhem bulmadı N’eylesün bî-çâre ‘âşık n’eylesün Bağrının başına bir em bulmadı N’eylesün bî-çâre ‘âşık n’eylesün	Çaplar ise ‘âlemi nâr-ı celâl Gizler ise nürünü veh-i cemâl Nicesi şabr ide Nürî bî-mecâl N’eylesün bî-çâre ‘âşık n’eylesün	Murabba/5	İlâhî	-.--/-.--/-.--	Nürî
7b-8a	Nürî	Gönül senden peyâm-ı yâr ister ²⁵ Haber vir ey şabâ dost illerinden Uyumaz her seher yolları gözler Haber vir ey şabâ dost illerinden	Naazar it Nürî’ye ehl-i nazarsın Anuñ derd-i derünün fehmi idersin Fırâkuñ âteşin dilden kesersin Haber vir ey şabâ dost illerinden	Murabba/6	İlâhî	-.--/-.--/-.--	Nürî
8b	Nürî	‘Aşka viren varını yâr ile yâr ola Görmeyüp ağıyarını manzarı didâr ola	Nefsi başan aşfiyâ zulmeti kıldı ziyâ Nûra iren Nürîyâ mafla‘-ı envâr ola	Gazel/9	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Nürî
8b	Nürî	Müyesser eyledüñ ‘aşkı şükür yâ Rabbi yâ Rabbi Cemâlün vaşlına şevki şükür yâ Rabbi yâ Rabbi	Ezel bezminde yâd itdüñ kamuyı ber-murâd itdüñ Bu Nürî kulu şâd itdüñ şükür yâ Rabbi yâ Rabbi	Gazel /5 ²⁶	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Nürî
9a	Nürî	‘Aşkla ²⁷ cihân beste Luţf eyle ‘inâyet kıl Derdüñle bu cân haste Luţf eyle ‘inâyet kıl	Bî-çâreleri yâd it Virâneyi âbâd it Nürî kuluñ şâd it Luţf eyle ‘inâyet kıl	Murabba/7 ²⁸	İlâhî	-.--/-.--	Nürî

²⁵ “ister” yerine Dîvân’da “özler” (Akkaya 2003:314) kelimesi yer almaktadır.

²⁶ Mecmûada 5 beyit hâlinde yazılan gazel Dîvân’da (Akkaya 2003:237-238) 6 dörtlük şeklindedir. Dîvân’da son dörtlükten önce yazılan dörtlük mecmûada mevcut değildir. Dörtlük şöyledir:

“*Bi-ğamdi’llâh başir itdüñ*

Ma‘ârifden habîr itdüñ

Reh-i ‘işkuñda pîr itdüñ

Şükür yâ Rabbi yâ Rabbi” (Akkaya 2003:238)

²⁷ “Aşkla” yerine vezin ve mana bakımından Dîvân’daki “İşkuñla” (Akkaya 2003:294) ibaresi uygundur.

²⁸ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle Dîvân’daki (Akkaya 2003:294-295) şekil esas alındı.

9b	Nürî	Yağdı ‘aşkuñ nâri dilde bir çerâğ Urdu sinem başına dâğ üzre dâğ	Kendü nûruñla uyarup Nürî’yi Mağz-ı fažluñ ile yüzün eyle ağ	Gazel/7 ²⁹	İlâhî	-.--/-.--/-.--	Nürî
9b	Nürî	Cihân halkı kamu yâ Rab saña ‘âşik seni özler ³⁰ Likâña mübtelâlar hep saña ‘âşik seni özler	Olar kim ‘aşka dil bağlar bu Nürî-veş ciger tağlar Eger tağlar eger bağlar saña ‘âşik seni özler	Gazel/7 ³¹	İlâhî	.-.-/.-.-/ .-.-/.-.-	Nürî
10a	Nürî	Ey luṭfi çok erḥam Ḥudâ ‘âşiklaruñ n’itmek gerek Cânlar saña olsun fedâ ‘âşiklaruñ n’itmek gerek	Ey sırlara maḥrem ³² olan ey ḳullara ekrem olan Ey Nürî’ye a‘lem ³³ olan ‘âşiklaruñ n’itmek gerek	Gazel/6 ³⁴	İlâhî	--./--./--./--./	Nürî
10a	Nürî	Bulmaz bu derdüñ çâresin bî-çâre gönölüm n’eyleyem İşletdi ‘aşkuñ yarasın pür-yâre gönölüm n’eyleyem	Terk itdi cümle pîşesin arturdı ‘aşk endişesin Şındurdu Nürî şişesin şad pâre gönölüm n’eyleyem	Gazel/5	İlâhî	--./--./--./--./	Nürî
10b ³⁵	Nürî	Derdlilere dermân idici Ḥazreti Allâh Müşkilleri âsân idici Ḥazreti Allâh	Nürî seni de ön şoñ ider luṭf ile dil-şâd Ĝamluları ḥandân idici Ḥazreti Allâh	Gazel/5	İlâhî	--./--./--./--	Nürî

²⁹ Mecnûada 7 beyit hâlinde yazılan gazel Dîvân’da 8 beyit şeklindedir. Dîvân’da ilk beyitten sonra yazılan beyit mecnûada mevcut değildir. Beyit şöyledir:

“Yandı ten pişdi kebâb oldı ciger

Cân eridi ḳalmadı cismümde yağ” (Akkaya 2003:282)

³⁰ Mecnûada bu şiir için tekrar eden “özler” kelimesi ilk 3 beyitte yer almaktadır. Sonraki beyitlerde “özler” yerine “ister” kelimesi kullanılmıştır. Dîvân’da ise dörtlüklerin tamamında “özler” yerine “ister” (Akkaya 2003:253-254) kelimesi tercih edilmiştir. Bu kelime mana ve kullanım açısından bütünlük arz ettiği için Dîvân’daki yazım uygundur.

³¹ Bu şiirin her beyti Dîvân’da (Akkaya 2003:253-254) dörtlükler hâlinde yer almaktadır. Mecnûadaki nazım şekli esas alındı.

³² “maḥrem” yerine Dîvân’da “a‘lem” (Akkaya 2003:289) kelimesi yer almaktadır.

³³ “a‘lem” yerine mana bakımından Dîvân’daki “erḥam” (Akkaya 2003:289) kelimesi uygundur.

³⁴ Bu şiirin her beyti Dîvân’da (Akkaya 2003:288-289) dörtlükler hâlinde yer almaktadır. Mecnûadaki nazım şekli esas alındı.

³⁵ 11a ve 11b’de dua olduğu anlaşılan Arapça ibareler mevcuttur. 12a boş sayfa. 12b’de sadece “Faḥr-ı ‘âlem” ibaresi var. 13a boş sayfa.

13b ³⁶	Eşrefoğlu Rûmî	Dost yolına gidenlere Eydem nice gitmek gerek Kimüñ ile yoldaş olup Kimleri terk itmek gerek	Eşrefoğlu Rûmî yârı Sevenlerüñ budur kârı Ol dost için ağuları Sükker ³⁷ gibi yutmak gerek	Murabba/8 ³⁸	İlahî	--/--	
14b	Fethî	Cemâlün pertevin nür-ı Hudâ'dur yâ Resûla'llâh Kelâmuñ cümle vahy-i Kibriyâ'dur yâ Resûla'llâh	Peşünde ³⁹ hayli demlerdür sürinür çâkerün Fethî Esirge çuluñ olsun bî-riyâdur yâ Resûla'llâh	Gazel/6	İlahî	---/---/---/---	‘Irak
15a	Ġafûrî ⁴⁰	Şafâ vir çalbe nür-ı tã' atüñden Feyiz-yâb it cenâb-ı hazretüñden Kerem eyle ayırma hizmetüñden Bizi red itme sulţânım çapuñdan	Ġafûrî yandı nâr-ı firkatüñle Ġayât-ı tâze bulsun vuşlatuñla Ezelden âşinâyuz hazretüñle Bizi red itme sulţânım çapuñdan	Murabba/4	İlahî	---/---/--	Ġafûrî / Râst
15a	Ġafûrî ⁴¹	İden râh-ı muhabbetde tekâbû Göñül olsun o gülşende akar şû Gül-i gül-zâr vuşlatda olur bû Diyelüm şevk ile Allâh yâ Hû	İden cãm-ı vişâle yâri kim nüş Ġafûrî eylesün baħr şafa Hû cüş O dem eyler sivâyı hep ferâmüş Diyelüm şevk ile Allâh yâ Hû	Murabba/4	İlahî	---/---/--	Maķâm-ı Muħayyer
15b	Ġafûrî	Cãm-ı ‘aşkı nüş idüp sermest-i ħayrân ⁴² ol yürü Zerre-i nâ-çiz iken mihr-i dirâħşân ol yürü Ķatreñi maħv eyleyüp deryâ-yı ‘irfân ⁴³ ol yürü Gec bu fâniden beķâ mülkinde sulţân ol yürü	Ġayret it olma şaķın maġlûb-ı nefis-i pür-ħiyel Ġaflet ile saña reh-zen olmasun tûl-ı emel Ey Ġafûrî fikr idüp aħvâlünü inşâfa gel Gec bu fâniden beķâ mülkinde ⁴⁴ ol yürü	Murabba/3	İlahî	---/--/--/--	İlahî Maķâm-ı Nevâ-i Sünbüle

³⁶ 14a boş sayfa.

³⁷ “sükker” yerine Dîvân’da “şeker” (Tatçı 2014:85) kelimesi yer almaktadır.

³⁸ Bu şiir Dîvân’da (Tatçı 2014:84-85) beyitler hâlinde yer almaktadır. Mecmûadaki nazım şekli esas alındı.

³⁹ Asıl ismi Bülbülcü-zâde Şeyh Abdülkerîm Efendi olan mutasavvıfın eserleri üzerine müstakil bir çalışma tespit edemediğimiz için var olan başka mecmûa çalışmalarında tabloda yer alan şiirine ulaştık. Bu mecmûalarda “peşünde” (Soydaş 2001:161; Önen 2004:103) kelimesi yerine “yolunda” kelimesi yer almaktadır.

⁴⁰ Bu şiir, ulaşabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

⁴¹ Bu şiir, ulaşabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

⁴² Asıl ismi Şeyh Mahmud Ġafûrî olan mutasavvıfın eserleri üzerine müstakil bir çalışma tespit edemediğimiz için var olan başka bir mecmûa çalışmasında tabloda yer alan şiirine ulaştık. Bu mecmûada “ħayrân” (Tokdemir 2006:220) kelimesi yerine “ħandân” kelimesi yer almaktadır.

⁴³ “‘irfân” yerine mecmûada “‘ummân” (Tokdemir 2006:220) kelimesi yer almaktadır.

⁴⁴ “mülkinde” kelimesinden sonra vezin ve bütünlük açısından mecmûadaki “sulţân” (Tokdemir 2006:220) kelimesinin gelmesi uygundur.

15b ⁴⁵	Ġafûrî	Niyâz idüp Ĥudâ'ya ⁴⁶ şeh̄er-gâh Döküp gözyaşını eyleyüp âh Diyelüm şıdk ile estagfirullâh ⁴⁷ Diyelüm şıdk ile estagfirullâh	Şu cân kim garq olur envâr-ı ⁴⁸ nûra Ġafûrî i' tirâf idüp ⁴⁹ kuşûra Ĥayâtına ⁵⁰ bulup irer ĥuzûra Diyelüm ⁵¹ estagfirullâh	Murabba/4	İlahî	---/---/---	Der-Maĥâm-ı Çâr-gâh
17a	Ġafûrî ⁵²	Kudümüñla münevver oldı ' âlem Şafâ geldüñ ayâ şeh̄er-i mübârek Yine ' uşşâkı itdüñ şād u ĥurrem Şafâ geldüñ ayâ şeh̄er-i mübârek	Bize sen cânib-i Ĥaĥ' dan ' atâsın Marîz-i derd-i ' işyâna devâsın Ġafûrî' ye ezelden âşinâsın Şafâ geldüñ ayâ şeh̄er-i mübârek	Murabba/4	İlahî	---/---/---	Ġafûrî / Nevâ
17a-17b	Ġafûrî	Cüş idüp gösterdi keşret-i mevcini deryâ-yı cüd Lücce-i vahdetde eyle ey gönül maĥv-ı vücüd İtmek isterseñ cemâl-i şâhid ġayb-ı şühüd Cân gözün eyle münevver nür-ı zikru' llâh ile	Ey Ġafûrî perdedür didâr-ı Ĥaĥĥ' a cân u ten Dest-i himmetle çalış ref' it ĥicâbı aradan Āfitâb-ı vahdeti seyr eyle her bir zerreden Cân gözün eyle münevver nür-ı zikru' llâh ile	Murabba/4 ⁵³	İlahî	---/---/---	Ġafûrî / ' Acem
17b	Ġafûrî ⁵⁴	Dilde ġâlib oldı ĥubb-ı mâsivâ <i>Rabbenâ yâ Rabbenâ faġfir lenâ</i> Geldi inşâfa nefis-i pür-hevâ <i>Rabbenâ yâ Rabbenâ faġfir lenâ</i>	Ey Ġafûrî ĥâb- ġafletden uyan Nür-ı Ĥaĥĥ' ı görmek istersen ' ayân Ol Raĥîm' e böyle yalvar her zamân <i>Rabbenâ yâ Rabbenâ faġfir lenâ</i>	Murabba/5	İlahî	---/---/---	Ġafûrî / Büselik
18a	Nürî	Bezm-i ' aşkuñ sâkiyâ mey-ĥânesidür bu gönül Lî-ma' allâh ĥamrinüñ ĥum-ĥânesidür bu gönül	Nür-ı zâtı zulmet-i ' unşurda yakmış bir çerâġ Ol çerâġuñ Nüriyâ pervânesidür bu gönül	Gazel/8	İlahî	---/---/---	Nürî

⁴⁵ 16a ve 16b' de dua olduġu anlaşılan Arapça ibareler mevcuttur.

⁴⁶ "Ĥudâ'ya" yerine mecmûada "her" (Tokdemir 2006:112) kelimesi yer almaktadır. Vezin ve mana bakımından "Ĥudâ'ya her" şeklinde olmalıdır.

⁴⁷ Bu mısra nazım şeklinin düzeni açısından mecmûadaki (Tokdemir 2006:112) düzen gibi birinci mısradan sonra yer almalıdır.

⁴⁸ "envâr-ı" yerine mecmûada "derya-yı" (Tokdemir 2006:112) kelimesi yer almaktadır.

⁴⁹ "idüp" yerine mecmûada "ider" (Tokdemir 2006:112) kelimesi yer almaktadır.

⁵⁰ "ĥayâtına" yerine mana bakımından mecmûadaki "ĥayât-ı nev" (Tokdemir 2006:112) ibaresi uygundur.

⁵¹ "diyelüm" kelimesinden sonra vezin ve bütünlük bakımından mecmûadaki "şıdk ile" (Tokdemir 2006:112) kelimesinin gelmesi uygundur.

⁵² Bu şiir, ulaşılabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

⁵³ Mecmûada 4 dörtlük hâlinde yazılan bu şiir, mecmûada (Tokdemir 2006:249) 2 dörtlük şeklinde yer almaktadır.

⁵⁴ Bu şiir, ulaşılabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

18b	Nürî	Derde devâ olmaz ise bî-çâre kıllar n'eylesün Dilde şafâ bulmaz ise bî-çâre kıllar n'eylesün	Mevlâ kayırmazsa kulu Nürî nice bula yolu Menzil uzak dergâh ulu bî-çâre kıllar n'eylesün	Gazel/6 ⁵⁵	İlâhî	--/--/--/--/--	Nürî
18b	Nürî	Ey Kaviyy ü Metîn olan Allâh Zu'afâya Mu'in olan Allâh	Eylemez mi ⁵⁶ saña kerem Nürî Ekremü'l-ekremîn olan Allâh	Gazel/5	İlâhî	.../--/--/--	Nürî
19a	Nürî	Varını virmez mi bir yâr isteyen Varı ⁵⁷ terk itmez mi dil-dâr isteyen	Nürî'nün sırrından alsun bir haber ‘Âlem içre ‘âşık-ı zâr isteyen	Gazel/8	İlâhî	--/--/--/--	Nürî
19b	Nürî	Gönlümüz her ân Sendedür yâ Rab Derdüme dermân Sendedür yâ Rab	Nürî bî-çâre Oldı pür-yara Yaraya çâre Sendedür yâ Rab	Koşma/6 ⁵⁸	İlâhî	5'li hece vezni	Nürî
20a	Nürî	‘Ademden ‘âlemi ol var iden dost Kamu zulmâtı pür-envâr iden dost Cemâlin ‘âşıkâ iş‘âr iden dost Beni dîvâne-i dîdâr iden dost	Beni benden alup ‘aşkuñ sürürü Ne cennet kaldı gönlümde ne hürî Vişâli merhemîn şarmaz mı Nürî Bu şınımış gönlüme tîmâr iden dost	Murabba/5	İlâhî	---/---/--	Nürî

⁵⁵ Bu şiirin her beyti Dîvân'da (Akkaya 2003:309-310) dörtlükler hâlinde yer almaktadır. Mecmûadaki nazım şekli esas alındı.

⁵⁶ “eylemez mi” kelimesi mecmûada iki defa yer almaktadır.

⁵⁷ “varı” yerine Dîvân'da “dârı” (Akkaya 2003:313) kelimesi yer almaktadır.

⁵⁸ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle Dîvân'daki (Akkaya 2003:238-239) şekil esas alındı. Mecmûada 6 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân'da (Akkaya 2003:238-239) 7 dörtlük şeklindedir. Dîvân'daki beşinci dörtlük mecmûada mevcut değildir. Dörtlük şöyledir:

“Kalbî yitürdüm

Arayı geldüm

Muhtalî' oldum

Sendedür yâ Rab” (Akkaya 2003:239)

20b	Nürî	Zikru'llâh kalbi nür ider ‘Aşık-ları mesrûr ider Gönülleri ma‘ mür ider Yanalum zikru'llâh ile	Vird idinseñ zikru'llâhı Ey Nürî bulursın râhı Seyr idersin zâtu'llâhı Yanalum zikru'llâh ile	Koşma/7 ⁵⁹	İlâhî	8'li hece vezni	Nürî
21a	Nürî	Ey ‘aşık-ı Hak Tevhîd ide gör Ġayrıyı bırak Tevhîd ide gör	Nefsüñi koyup Şeytânı şıyup Nürî'ye uyup Tevhîd ide gör	Koşma/7 ⁶⁰	İlâhî	5'li hece vezni	Nürî
21b	Nürî	Cânâna cândan ‘aşık ol kim cânda cânân gizlidir Ma‘ şükuñi kalbinde bul ol hânede hân gizlidir	[Saña ‘inâyet kılsa hak] ⁶¹ Nürî'den okısañ sebağ [‘İlm-i ledündür] ⁶² her varak insânda ol şân gizlidir	Gazel/7	İlâhî	--/--/--/--	Nürî
21b	Nürî	Ey dil-i şeydâ Umaram saña Eyleye Mevlâ ‘Aşkımı i‘tâ	Nürî uyandı ‘Aşk ile yandı Saña tayandı Ey Ġanî Mevlâ	Koşma/8 ⁶³	İlâhî	5'li hece vezni	Nürî
22a	Nürî	Ṭarîkat sırrını ‘ayna ‘ayân it Kerem it kullara yâ Ḥayy ü Ḥayyüm Ḥaḳîkat hâlini keşf ü beyân it Kerem it kullara yâ Ḥayy ü Ḥayyüm	Esirge Nürî miskîni İlahâ Fakîründür çapuñda pâdişâhâ ⁶⁴ Anuñ gönîlini yap luṭfuñla şâhâ Kerem it kullara yâ Ḥayy ü Ḥayyüm	Murabba/5	İlâhî	---/---/--	Nürî

⁵⁹ Bu şiir, mecnûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle Dîvân'daki (Akkaya 2003:325-326) şekil esas alındı.

⁶⁰ Bu şiir, mecnûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle Dîvân'daki (Akkaya 2003:261-262) şekil esas alındı. Mecnûada 7 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân'da (Akkaya 2003:261-262) 8 dörtlük şeklindedir. Dîvân'daki ikinci dörtlük mecnûada mevcut değildir. Dörtlük şöyledir:

“Cân gözini aç

Göz yaşını saç

Ḥalkdan Ḥaḳḳ'a kaç

Tevhîd ide gör” (Akkaya 2003:261)

⁶¹ Mecnûadaki sayfa yırtık olduğu için mısranın köşeli paranteze alınan kısmı Dîvân'dan (Akkaya 2003:263) tamamlanmıştır.

⁶² Mecnûadaki sayfa yırtık olduğu için mısranın köşeli paranteze alınan kısmı Dîvân'dan (Akkaya 2003:263) tamamlanmıştır.

⁶³ Bu şiir, mecnûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle Dîvân'daki (Akkaya 2003:229-230) şekil esas alındı.

⁶⁴ Bu mısra, Dîvân'da (Akkaya 2003:299) üçüncü mısra ile yer değiştirmiştir.

22b	Nürî	Yanmağdan uşanmazam bîgâne ⁶⁵ miyim bilmem Hiç şoñını şaymazam dîvâne miyim bilmem	Nürî dem-i dehşetde bañr-i ğam-ı fûrkatde Ça' r-ı yem-i hayretde dūr-dâne miyem bilmem	Gazel/ 5 ⁶⁶	İlahî	--./---/--./---	
22b	Nürî	‘Aşkuña cânüm bendedir bende Dil a sulţānum sendedir sende	Nürî ol ‘aşık ⁶⁷ ‘aşk ile yanık Dā‘ imā ‘aşık zindedür zinde	Gazel/ 6 ⁶⁸	İlahî	10’lu hece vezni	Nürî
23a	Nürî	Geldi sa‘ âdetle yine şehr-i şiyām mäh-ı kıyām Envā‘ -ı ni‘metle yine şehr-i şiyām mäh-ı kıyām	‘Aşıkları mesrūr ider cân u dili ma‘ mūr ider Bu Nürî’yi pūr-nūr ider şehr-i şiyām mäh-ı kıyām	Gazel/5 ⁶⁹	İlahî	--./---/--./---	Nürî
23b	Nürî	Cemālūñ nūrnuñ ‘aşıklarına Kerem eyle kerem sulţānum Allāh Fırākuñ nārnuñ yanıklarına Kerem eyle kerem sulţānum Allāh	Yoğ oldu Nürî’ñ külli vücūdı Ne ‘aynı kaldı anuñ ne şühūdı Efendim aña eyle luţ u cūdı Kerem eyle kerem sulţānum Allāh	Murabba‘ /5	İlahî	.---/---/---	Nürî

⁶⁵ “bîgâne” yerine mana bakımından Dîvân’daki “pervâne” (Akkaya 2003:300) kelimesi uygundur.

⁶⁶ Mecmûada 5 beyit hâlinde yazılan gazel Dîvân’da 6 beyit şeklindedir. Dîvân’da mahlas beytinden önce yazılan beyit mecmûada mevcut değildir. Beyit şöyledir:

“*Bulup dem-i eşyâñı gül vire mi dil şâhı*

Bu dünyede ben dañı uslana mıyam bilmem” (Akkaya 2003:301)

⁶⁷ “aşık” yerine mana bakımından Dîvân’daki “şâdık” (Akkaya 2003:325) kelimesi uygundur.

⁶⁸ Mecmûada 6 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 10 beyit şeklindedir. Mecmûada olmayıp Dîvân’da yer alan beyitler şöyledir:

“*Fenn-i ‘aşkuñda mähir ol sen de*

Çün kemal anda fendedür fende

İste cânānuñ gözle sulţānuñ

Tā ki ol cânuñ tendedür tende

Nefsüñi ey dil rind-i ma‘ nî kııl

Anda rağbet bil rindedür rinde

Haqq’a bir gâfil olmasa vâşıl

‘İlmi ve’l-hâşıl zandadır zanda” (Akkaya 2003:324-325)

⁶⁹ Bu şiirin her beyti Dîvân’da (Akkaya 2003:309-304-305) dörtlükler hâlinde yer almaktadır. Mecmûadaki nazım şekli esas alındı.

24a	Hüdâyî	Nefse uyup rāh-ı Hakk'dan taşra çıkmak yol mudur Kibr ü 'ucb ile aduñ dervişe ⁷⁰ taşmak yol mudur Maṭlabuñ a' lā iken ednāya akmak yol mudur Yār-ı Bākî var iken ağıyara bakmak yol mudur	Nice bir emmârelikde eyleye nefsün karar İşidüp <i>firru ilallah</i> itseñ ⁷¹ ol yana firar Tevbe dā'im Hüdâyî eyle Hakk'dan ihtirâz ⁷² Her murâdı Hakk virür sen gayra bakmak yol mudur	Murabba' /4 ⁷³	İlahî	-.--/-.--/-.--/-.--	İlahî / Mähür
24b	Mısırî	Ey garîb bülbül diyârûñ kandedür Bir haber vir gül-i zârûñ kandedür	Nür iken aduñı Mısırî ⁷⁴ didiler Şol ezekli i' tibârûñ kandedür	Gazel/8 ⁷⁵	İlahî	-.--/-.--/-.--	
25a	Nürî	Sevdâ-yı hayâlünle dîvāneyem ey Mevlâ Luṭf eyle vişâlünle uşlanayum ey Mevlâ	Göñlünde çü Nürî'nün maḥfidir ezal kenzi Derdiñle harab olmuş vîrāneyem ey Mevlâ	Gazel/6	İlahî	--./---/--./---	Nürî
25b ⁷⁶	Nürî	Hâbîbu'llāh cihāna cān degül mi Vücûdı 'āleme bürhân ⁷⁷ degül mi Cihāna bā'ış olan ⁷⁸ çünki nürî Cemâli cümleye ⁷⁹ tábân degül mi	O şemse zerre olursa bu Nürî Yeter 'ālemlere bir zerre nürî Olur zulmâtı kâşif çün zühürî Ziyâsı cümleye yeksân degül mi	Murabba/5	İlahî	.---/.---/-.--	Nürî

⁷⁰ “dervişe” yerine Dîvân'da “derviş” (Yılmaz 2016:105) kelimesi yer almaktadır.

⁷¹ “*firru ilallah* itseñ” yerine Dîvân'da “*firru ilallah*’ı et” (Yılmaz 2016:106) kelimesi yer almaktadır.

⁷² “Tevbe dā'im Hüdâyî eyle Hakk'dan ihtirâz” yerine vezin ve mana bakımından Dîvân'daki “Ko sivayı sıdk ile gel Hakk'a eyle i'tizâr” (Yılmaz 2016:106) ibaresi uygundur.

⁷³ Mecmûada 4 dörtlük hâlinde yazılan şiir Dîvân'da 5 dörtlük şeklindedir. Mecmûada olmayıp da Dîvân'da yer alan dörtlük şöyledir:

“*Dür eder Hakk'dan seni hubb-i sivâ kayd-ı alef*

Gör ne vech ile sülük etmiş bu yollarda selef

Nakd-i ömrü eyleme nefsin hevâsında telef

Vech-i Bākî var iken mahlûka bakmak yol mudur” (Yılmaz 2016:106)

⁷⁴ “aduñı Mısırî” yerine Dîvân'da “aduñ Niyâzî” (Erdoğan 2008:211) ibaresi yer almaktadır.

⁷⁵ Mecmûada 8 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân'da 10 beyit şeklindedir. Mecmûada olmayıp da Dîvân'da yer alan beyitler şöyledir:

“*Ne göründi güle karşı gözine*

Ne büründi bakduğunca özine

Kimse maḥrem olmadı hiç rāzına

Bilmediler şeh-süvârûñ kandedür” (Erdoğan 2008:210)

⁷⁶ 26a, 26b boş sayfa.

⁷⁷ “bürhân” yerine Dîvân'da “sulṭân” (Akkaya 2003:332) kelimesi yer almaktadır.

⁷⁸ “olan” yerine Dîvân'da “oldı” (Akkaya 2003:332) kelimesi yer almaktadır.

⁷⁹ “cümleye” yerine Dîvân'da “cümlede” (Akkaya 2003:332) kelimesi yer almaktadır.

27a	Ġafürî ⁸⁰	Mâsivâyı sür gönülden şerbet-i ezkâr ile Derdüñe eyle devâ tevĥîd ü istiġfâr ile Cân u dil irsün şafâ vü şohbete envâr ile Derdüñe eyle devâ tevĥîd ü istiġfâr ile	Kim virür tevĥîd ile ĥâl-ı sülûka intizâm Ķâl ü ĥâle baĥmayup ihzâ olur şâĥib-i maĥâm Zikr-i Ħaĥĥ şadra şifâdur ey Ġafürî şubĥ u şâm Derdüñe eyle devâ tevĥîd ü istiġfâr ile	Murabba/4	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Ġafürî / Şabâ
27b	Ġafürî ⁸¹	Yüz sürüp dergâĥ-ı Ħaĥĥ'a olalum her şeb muĥîm Cân u dilden diyelüm estaġfirul'lâhe'l-'azîm Tâ ki fetĥ-i bâb ide luĥfûndan ol Rabb-i Kerîm Cân u dilden diyelüm estaġfirul'lâhe'l-'azîm	Nefse uyup yâr olursuñ bulduġuñ güm-râĥ ile İtdüġüñ şimdi unuttuñ mı ezel Allâĥ ile Ey Ġafürî aĥıdup gözyaşımı âĥ vâĥ ile Cân u dilden diyelüm estaġfirul'lâhe'l-'azîm	Murabba/5	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Ġafürî / Evc-i 'Irâĥ
28a	Ġafürî ⁸²	Micmer-i ħalbûñ pür idüp aĥker-i tevĥîd ile Cânını eyle mu'atĥar 'anber-i tevĥîd ile	Ey Ġafürî anda câ'iz kim gele sultân-ı 'aşĥ Dil serâyın ħıl müzeyyen zîver-i tevĥîd ile	Gazel/5	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Ġafürî / Ħüseynî
28b	Ġafürî	Oldı teşrifüñle 'âlem pür ziyâ Merĥabâ ey mâĥ-ı raĥmet merĥabâ Ħamdüli'llâĥ eyledüñ kesb ü şafâ Merĥabâ ey mâĥ-ı raĥmet merĥabâ	Lût-ı 'ișyândan bizi pâk eyledüñ Naĥş ile şeytânı ġam-nâk eyledüñ Bu Ġafürî'yi feraĥ-nâk eyledüñ Merĥabâ ey mâĥ-ı raĥmet merĥabâ	Murabba/4	İlâhî	-.--/-.--/-.--	Ġafürî / Segâĥ
28b ⁸³	Ġafürî	Yalvarup Allâĥ'a dür olma enîn ü âhdan Nâr-ı 'aşĥı müsta' il eyle dil-i âġâhdan Yaĥ hidâyet şem'ini gel nür-ı zikru'llâhdan İste her maĥşûduñı var Ħâzreti Allâĥ'dan	Ħâzreti Mevlâ ile olmaĥ dilersenâ âşinâ Dâ'imâ vir nür-ı zikru'llâĥ ile ħalbe ziyâ Ey Ġafürî mâsivâya itme hergiz ilticâ İste her maĥşûduñı var Ħâzreti Allâĥ'dan	Murabba/3	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Ġafürî / Muĥayyer

⁸⁰ Bu şiir, ulaşılabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

⁸¹ Bu şiirin matla' bendi başka bir mecmûa çalışmasında da kaydedilmiştir. (bk. Selçuk, Bellibaş 2013:515)

⁸² Bu şiir başka bir mecmûa çalışmasında da kaydedilmiştir. (bk. Tokdemir 2006:141)

⁸³ 29a, 29b boş sayfa. 30a'da çeşitli hesaplamalar yer almaktadır.

30b ⁸⁴	Yünus	Bir gün ey gâfil saña Öl ⁸⁵ dirlerse n'idersin Şorî hisâb yirinde Kâl dirlerse n'idersin	Ey dertlü miskîn Yünus ⁸⁶ Sen seni âdem sanduñ Hâlûñi miqdârûñı Bil dirlerse n'idersin	Koşma /7 ⁸⁷	İlahî	7'li hece vezni	Yünus
30b	Yünus	Bir garîbsin şu dünyâda Gülme gülme ağla gönül Derdüñ çokdur şu fenâda ⁸⁸ Gülme gülme [ağla gönül]	‘Aşık Yünus söyler sözün Hemân toprak ⁸⁹ bilür özin Eger yazın eger güzün Gülme gülme ağla gönül	Koşma/6 ⁹⁰	İlahî	8'li hece vezni	Yünus
31a	Yünus	Cânım kurbân olsun senüñ yoluña Adı güzel kendi güzel Muḥammed Kıyâmetde şefâ' at eyle ⁹¹ Adı güzel kendi güzel Muḥammed	Yünus n'eyler yalan dünyâyı sensiz Sen ḥaḳ Peyğambersin şeksiz gümânsız Saña uymayanlar olur imânsız Adı güzel kendi güzel Muḥammed ⁹²	Koşma/5	İlahî	11'li hece vezni	Yünus

⁸⁴ Sayfanın baş kısmında “İlahiyât-ı Yünus” ibaresi mevcuttur.

⁸⁵ “öl” yerine çalışmada “gel” (Tatçı 2019:147) kelimesi yer almaktadır.

⁸⁶ “miskîn Yünus” yerine çalışmada “Yünus miskîn” (Tatçı 2019:148) ibaresi yer almaktadır.

⁸⁷ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle çalışmadaki (Tatçı 2019:147-148) şekil esas alındı. Mecmûada 7 beyit hâlinde yazılan şiir çalışmada (Tatçı 2019: 147-148) 5 dörtlük şeklindedir.

⁸⁸ “Derdüñ çokdur şu fenâda” yerine çalışmada “Olmakda derdin ziyâde” (Tatçı 2019:110) ibaresi yer almaktadır.

⁸⁹ “toprak” yerine çalışmada “türâb” (Tatçı 2019:111) ibaresi yer almaktadır.

⁹⁰ Mecmûada 6 dörtlük hâlinde yazılan şiir çalışmada 7 dörtlük şeklindedir. Mecmûada olmayıp da çalışmada yer alan dörtlük şöyledir:

“Dünyâ kime kıldı vefâ

İşi dâim cevri ü cefâ

Kanı Muhammed Mustafâ

Gülme gülme ağla gönül” (Tatçı 2019:110)

⁹¹ “kıyâmetde şefâ' at eyle” yerine vezin bakımından çalışmadaki “Gel şefâ' at eyle kemter kulına” (Tatçı 2019:43) ibaresi uygundur.

⁹² Bu dörtlük çalışmada şöyle geçmektedir:

“Sen ḥaḳ Peyğambersin şeksüz gümânsuz

Sana uymayanlar gider imânsuz

Âşık Yünus n'eyler dünyâyı sensüz

Adı güzel kendü güzel Muhammed” (Tatçı 2019:43).

31a	Yünus	Var derd ile yan yüri dermāna irişince ‘Aşk ile kulluk eyle sulţāna irişince	Yünus sen bu gevheri şaķın virme ⁹³ nā-dāna Bu yolda neler çekdi ⁹⁴ ol kāna irişince	Gazel/5	İlâhî	14’lü hece vezni	Yünus
31b	Yünus	‘Aşk bāzırgānı ser-māye cānı Bahādır gördüm cāna kıyanı	Zinhār ey Yünus gördüm dimegil Oda yaķarlar ⁹⁵ gördüm diyeni	Gazel/7 ⁹⁶	İlâhî	10’lu hece vezni	Yünus
32a	Yünus	Benem ol ‘aşķ bahrîsi deñizler hayrān baña Deryā benüm kaçtremdür dost oldı seyrān ⁹⁷ baña	Mezîdî ⁹⁸ yol içinde eksüklidür Hāķ bilür Esirüben ⁹⁹ çağırur dervîşlik bühtān baña	Gazel/9 ¹⁰⁰	İlâhî	14’lü hece vezni	Yünus

⁹³ “şaķın virme” yerine Dîvân’da “harceyleme” (Tatcı 2020:409) ibâresi yer almaktadır.

⁹⁴ “çekdi” yerine mana bakından Dîvân’daki “çekdün” (Tatcı 2020:409) kelimesi uygundur.

⁹⁵ “oda yaķarlar” yerine Dîvân’da “dāra çekerler” (Tatcı 2020:436) ibâresi yer almaktadır.

⁹⁶ Mecmûada 7 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 12 beyit şeklindedir. Her beytinde kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da Dîvân’da yer alan beyitler şöyledir:

“Kamusın bir gör kemterin er gör

Alçak görmegil palâs giyeni

Tiz çıkarurlar fevka’l-‘ulâya

Bil ‘İsâ gibi dünya koyanı

Tiz indirürler tahte’s-serâya

Şol Kârün gibi dünyâ kovanı

Kodı atlâsı geydi palâsı

İbrâhîm Edhem sırdan duyanı

Oda yandurdun külin savurdun

Eyle mi gerek seni seveni” (Tatcı 2020:435-436)

⁹⁷ “dost oldı seyrān” yerine Dîvân’da “zerreler ‘ummân” (Tatcı 2020:227) ibâresi yer almaktadır.

⁹⁸ “Mezîdî” yerine Dîvân’da “Yünus Emrem” (Tatcı 2020:228) ibâresi mevcuttur.

⁹⁹ “esirüben” yerine Dîvân’da “mest oluban” (Tatcı 2020:228) ibâresi yer almaktadır.

¹⁰⁰ Mecmûada 9 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 10 beyit şeklindedir. Her beytinde kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da Dîvân’da yer alan beyit şöyledir:

“Yogıdı bu bârigâh varıdı ol pâdişâh

Âh bu ‘ışk elinden âh derd oldı dermân bana” (Tatcı 2020:227)

32b	Yünus	‘İlm-i hikmetün ¹⁰¹ içinde el-‘alîma’llâhsın ‘Aşiye rahmet kılırsın er-rahîma’llâhsın ¹⁰²	Yünus’un senden temennâ itdüğü ¹⁰³ sensin yine Ma‘ budı sen maşşüd sen el-Mu‘îna’llâhsın ¹⁰⁴	Gazel/6 ¹⁰⁵	İlahî	---/---/---/---	Yünus
33a	Nürî	Eyâ ‘âlemlerün Rahmâ’nı Allâh Eyâ derdlilerün dermânı Allâh	Bu Nürî kuluña eyle ‘inâyet Ulaşdur vaşluña ol cânı Allâh	Gazel/7	İlahî	---/---/---	Nürî
33a	‘Azîz	Sulţân-ı kevineyn kabrinden dir nice Diye za‘if ümmetlerüm nice oldı Cebrâ’îl Hâzretini hâzır görince Diye za‘if ümmetlerüm nice oldı	Cümle enbiyâ añmaya ümmeti Muhammed diye ümmetî ümmetî İlahî ayırma ‘aşık himmeti Diye za‘if ümmetlerüm hâli ¹⁰⁶ nice oldı	Koşma/5	İlahî	12’li hece vezni	İlahî / ‘Azîz
33b	Nürî	‘Abd-i bî-çäre n’itsün ey Bârî ‘İzzün ¹⁰⁷ olmaz ise aña yarı	Bakma Nürî kuluñ kuşurına Ey ‘ibâduñ ‘uyübü Settâr’ı	Gazel/6	İlahî	---/---/---	Nürî
34a	Nürî	Cânımuñ cânânı hüdur sırrımuñ sulţânı hû Kalbimüñ mihmânı hüdur derdümün dermânı hû	Her ne istersen murâduñ hüdân iste Nüriyâ Çün sa‘âdet kânı hüdur rahmetün ‘ummânı hû	Gazel/10	İlahî	---/---/---/---	Nürî

¹⁰¹ “hikmetün” yerine çalışmada “hikmet” (Tatçı 2019:156) kelimesi yer almaktadır.

¹⁰² “er-Rahîma’llâhsın” yerine çalışmada “sen Kerîmu’llahsun” (Tatçı 2019:156) ibâresi yer almaktadır.

¹⁰³ “itdüğü” yerine çalışmada “kılduğı” (Tatçı 2019:157) kelimesi yer almaktadır.

¹⁰⁴ “Ma‘ budı sen maşşüd sen el-Mu‘îna’llâhsın” yerine çalışmada “Gelmegin yok gitmegin yok el Mukîmu’llahsun” (Tatçı 2019:157) ibâresi yer almaktadır.

¹⁰⁵ Mecmûada 6 beyit hâlinde yazılan şiir çalışmada 7 beyit şeklindedir. Her beytinde kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da çalışmada yer alan beyit şöyledir:

“Dillerün tesbîhisün sen körlerün arzûsısın

Dertlerün dermânısın sen bir Hakîmu’llahsun” (Tatçı 2019:157).

¹⁰⁶ “hâli” kelimesi vezin ve bütünlük açısından yer almamalıdır.

¹⁰⁷ “izzün” yerine Dîvân’da “luţfuñ” (Akkaya 2003:330) kelimesi yer almaktadır.

34b ¹⁰⁸	Nürî	İdüp ‘aşıklara in‘âm-ı küllî Tecellî eyle sulţānum tecellî Bula her biri luţfuñla ¹⁰⁹ tesellî Tecellî eyle sulţānum tesellî ¹¹⁰	Naķāyısdan münezzeħ zātuñ için Cenābuñdan gelen āyātuñ için Kerem it Nürî’ye ey ferd-i bî-çün Tecellî eyle sulţānum tecellî	Murabba/5	İlâhî	.---/.---/..--	Nürî
36b	Niyâzî	Zulmet-i hicründe bîdâr olmuşam yâ Rab meded İntizâr-ı şubĥ-ı dîdâr olmuşam yâ Rab meded	Bu Niyâzî düşdü varlık cāhına Yūsuf gibi Al elim ķaldur ¹¹¹ ki nâ-çâr olmuşam yâ Rab meded	Gazel/6 ¹¹²	İlâhî	-.---/-.---/-.---/-.---	
36b ¹¹³	Niyâzî	Baĥr içinde ķatreyüm baĥr oldu ĥayrân baña ‘Arş ¹¹⁴ içinde zerreyüm ‘arş oldu seyrân baña	Niyâzî’nüñ dilinde Yūnus durur söyleyen Herkesi çün cān gerek Yūnus durur cān baña	Gazel/5	İlâhî	14’lü hece vezni	
39a	Yūnus	Senüñ ‘aşıklaruñ ķılmaz nazar Firdevs-i a‘lāya Ne ĥürîden ĥaber söyler ne meyl eyler muşaffāya	Gel ey Yūnus gözüñ yum sen bi-küllî māsivā’llāhdan Ki bunda göresin Ĥaķķ’ı ne ĥacet ¹¹⁵ va‘de ferdāya	Gazel/7 ¹¹⁶	İlâhî	.---/.---/-.---/-.---	Yūnus

¹⁰⁸ 35a, 35b, 36a boş sayfa.

¹⁰⁹ “luţfuñla” yerine Dîvân’da “işķuñla” (Akkaya 2003:331) kelimesi yer almaktadır.

¹¹⁰ “tesellî” yerine mana ve bütünlük bakımından Dîvân’daki “tecellî” (Akkaya 2003:331) kelimesi uygundur.

¹¹¹ “ķaldur” yerine Dîvân’da “ķurtar” (Erdoğan 2008:201) kelimesi yer almaktadır.

¹¹² Mecmûada 6 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 7 beyit şeklindedir. Mecmûada olmayıp da Dîvân’da yer alan beyit şöyledir:

“Her nere varsam yaķar bu cānumı ‘aşķ ateşi

Yana yana külli pür-nâr olmuşam yâ Rab meded” (Erdoğan 2008:201)

¹¹³ 37a, 37b, 38a, 38b boş sayfa.

¹¹⁴ “arş” yerine Dîvân’da “ferş” (Erdoğan 2008:174) kelimesi yer almaktadır.

¹¹⁵ “ĥacet” yerine çalışmada “lāzım” (Tatçı 2019:211) kelimesi yer almaktadır.

¹¹⁶ Mecmûada 7 beyit hâlinde yazılan şiir, çalışmada 4 beyit şeklindedir. (bk. Tatçı 2019:211)

39a	Çayğusuz	Evliyâyâ egri bakma kevn-i mekân elindedir Mülke hükümü süren oldur hükmi-i sultân ¹¹⁷ elindedir	Çayğusuz eydür ¹¹⁸ bu ‘ilmi okudum bildim aıldadım ¹¹⁹ Şimdi bu ‘âlemün ¹²⁰ hükmi kâmil insân elindedir	Gazel/5	İlâhî	16’lı hece vezni	Yûnus ¹²¹
39b ¹²²	Yûnus	İñilerüm dün ü gün dertleri ¹²³ olanlar iniler Düşmişem ‘aşkuñ odına oda yanan iniler ¹²⁴	Bî-çâre ‘aşık Yûnus çün yaralı Hâk bilür ¹²⁵ Her seher yarasını şeyhine söyler iniler	Gazel/6 ¹²⁶	İlâhî	---/---/---/---	Yûnus
42b ¹²⁷	Muhyî ¹²⁸	Kararım kalmayup şabrım dükendi Tecellî eyle gel vahtidür ey dost Göñül şem‘i firâk odına yandı Tecellî eyle gel vahtidür ey dost	Bu Muhyî Halveti bî-çâre miskîn Gözyaşı ider yirleri nem-gîn ¹²⁹ Yürür ‘âlemd e hayrân zâr-ı gam-gîn Tecellî eyle gel vahtidür ey dost	Murabba/4	İlâhî	---/---/---	Muhyî Efendi

¹¹⁷ “hükmi-i sultân” yerine Dîvân’da “iki cihân” (Sever 2014:181) kelimesi yer almaktadır.

¹¹⁸ “eydür” yerine Dîvân’da “Sultân” (Sever 2014:182) kelimesi yer almaktadır.

¹¹⁹ “bildim aıldadım” ibâresi Dîvân’da “aıldadım bildim” (Sever 2014:182) şeklinde yer almaktadır.

¹²⁰ “âlemün” yerine Dîvân’da “ilmin” (Sever 2014:182) kelimesi yer almaktadır.

¹²¹ Bu şiirin mahlas beytinde “Çayğusuz” mahlası yer almasına rağmen şiirin baş tarafında “Yûnus” ismi yer almaktadır.

¹²² 40a, 40b, 41a, 41b, 42a boş sayfa.

¹²³ “dertleri” yerine vezin bakımından çalışmadaki “dertlü” (Tatçı 2019:53) kelimesi uygundur.

¹²⁴ “Düşmişem ‘aşkuñ odına oda yanan iniler” yerine çalışmada “İşiden inledüğüm sayru vü saglar iniler” (Tatçı 2019:53) ibâresi yer almaktadır.

¹²⁵ “Bî-çâre ‘aşık Yûnus çün yaralı Hâk bilür” yerine çalışmada “Bu bî-çâre miskîn Yûnus yârelidür Hak bilür” (Tatçı 2019:54) ibâresi yer almaktadır.

¹²⁶ Mecmûada 6 beyit hâlinde yazılan şiir çalışmada 9 beyit şeklindedir. Beş beytinde kısmen farklılıklar mevcuttur. Bir beyti ise tamamen farklıdır. Mecmûada olmayıp da çalışmada yer alan beyitler şöyledir:

“Her kime bir kez görünse perdeden sâhib-cemâl

Kaynadur ‘aşıkların bagrını dograr iniler

Yaremüz dostdan olup yürürüz mestân olup

Şehr içi destân olup her ‘aşıklar iniler

Bülbülem gül-zâra karşı zârı kıldugum için

İşidüp ahvâlümü bâğçe vü bâğlar iniler

Agla hey gözlerüm agla bunda gelen gülmedi

Bu fenâ dünyâ elinden niçe saglar iniler” (Tatçı 2019:54).

¹²⁷ Sayfanın baş tarafında “İlâhî Muhyî Efendi” ibaresi yer almaktadır. 43a boş sayfa.

¹²⁸ Bu şiir, ulaşabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

¹²⁹ Bu mısradaki vezin kusuru vardır.

43b ¹³⁰	Zâkirî	Esîr-i nefîs-i emmâre ‘aceb bed-hâl ü bed-kârem Şefîr-i kabre irişdim hevâ ile henüz yârem Giderem zâd u râhım ¹³¹ yok saña ne yüz ile varam Esirge kapuña geldim didüñ yâ Rabbi gâffârem Senüñ kapuñ dururken ¹³² ya varup kime yalvarem	Çuluñdur Zâkirî-i derdimend ey ‘âlim ü dâna Senüñ tevhidüñi eyler hevâ ile oçur ¹³³ ammâ Ne var ¹³⁴ cürmini ‘afv itseñ saña şirk itmedi hâşâ Esirge kapuña geldim didüñ yâ Rabbi gâffârem Senüñ kapuñ dururken ¹³⁵ ya varup kime yalvarem	Muhammes/5	İlâhî	---/---/---/---	Zâkirî
44a	Zâkirî	Nedür sürürüñ yiñe mesrürsüñ Neyler sende bu beyhüde hânde Âhîret zâdin kılduñ mı hâzır Kuvvet ü kudret var iken tende Rabbenâ bizden yok bize dermân Soñ demi îman vir bize senden ¹³⁶	Zâkirî budur vird-i zebânım Her kaçan olsa muhtaazar cânım Luţfuñ rehber eyle yâ Rabbi Şerr-i şeytândan şakla îmanım Rabbenâ bizden yok bize dermân Soñ demi îman vir bize senden ¹³⁷	Koşma/5	İlâhî	10’lu hece vezni	Zâkirî
44b	Zâkirî	Ey kamu mücrimleri şâd eyleyen gufrân ile Doylayup cümle ‘ibâduñ luţf ¹³⁸ ile ihsân ile ‘Âmil olanlardan eyle cümlemüz Kur’ân ile Yâ İlâhe’l-‘âlemîn yâ mücübü’s-sâ’ilîn Yâ İlâhî bizi hatm it soñ nefes îman ile Kalbümüz eyle müzeyyen zikr ile Kur’ân ile	Rihlet eyyâmında ey Haç Zâkirî’ye kıl nazâr Şakla şeytân virmesün ¹³⁹ îmanına anuñ ¹⁴⁰ zarar Hażreti ‘Azrâ’il elinde olıcağ muhtaazar [Yâ İlâhe’l-‘âlemîn yâ mücübü’s-sâ’ilîn Yâ İlâhî bizi hatm it soñ nefes îman ile Kalbümüz eyle müzeyyen zikr ile Kur’ân ile]	Müseddes/5	İlâhî	---/---/---/---	Biñ bir biñ aduñ haçkı içün / Zâkirî
45a	Zâkirî	Kevni halk iden Hâlîk Zikrünü eglence vir Nemüz var saña lâyıç Zikrünü eglence vir	Zikrünü ey Rabbü’l-enâm Kıl gönülde ber-devâm Zâkirî-yi şâd u kâm Zikrünü eglence vir	Koşma/5 ¹⁴¹	İlâhî	7’li hece vezni	Zâkirî

¹³⁰ Sayfanın baş tarafında “İlâhiyât-ı Zâkirî Efendi” ibâresi yer almaktadır.

¹³¹ “zâd u râhım” yerine makalede “râha zâdım” (Eroğlu 2014:251) ibâresi yer almaktadır.

¹³² “dururken” kelimesinden sonra vezin ve mana açısından makaledeki “ben” (Eroğlu 2014:251) kelimesinin gelmesi uygundur.

¹³³ “oçur” yerine makalede “eder” (Eroğlu 2014:252) kelimesi yer almaktadır.

¹³⁴ “ne var” yerine makalede “anın” (Eroğlu 2014:252) kelimesi yer almaktadır.

¹³⁵ “dururken” kelimesinden sonra vezin ve mana açısından makaledeki “ben” (Eroğlu 2014:251) kelimesinin gelmesi uygundur.

¹³⁶ “senden” yerine makalede “Mevlâ” (Eroğlu 2014:247) kelimesi yer almaktadır.

¹³⁷ “senden” yerine makalede “Mevlâ” (Eroğlu 2014:247) kelimesi yer almaktadır.

¹³⁸ “luţf” yerine makalede “afv” (Eroğlu 2014:250) kelimesi yer almaktadır.

¹³⁹ “virmesün” yerine makalede “kılmasun” (Eroğlu 2014:251) kelimesi yer almaktadır.

¹⁴⁰ “anuñ” yerine makalede “hergiz” (Eroğlu 2014:251) kelimesi yer almaktadır.

¹⁴¹ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle makaledeki (Eroğlu 2014:249-250) şekil esas alındı.

45b	Zâkirî	Elimüz tutup gözümüz görürken Senden ğayra muhtâc eyleme bizi Cân tende dilüm zikrünü okurken Senden ğayra muhtâc eyleme bizi	Zâkirî sözüni eyle muhtaşar Mi'âd için neñ var götür mâ-ħazar Emrünüle olıcağ rûhum ¹⁴² muhtaşar Senden ğayra muhtâc eyleme bizi	Koşma/5	İlahî	11'li hece vezni	Zâkirî
46a	Zâkirî ¹⁴³	Ümidüm bu cânımı Virem zikru'llâh ile Kara toprağa tenimi Koyam zikru'llâh ile	Zâkirî cümle kârın Zikre şarf itdi varın Dîvân-ı Hâk'da yarın Varam zikru'llâh ile	Koşma/5	İlahî	7'li hece vezni	Zâkirî
46a	Zâkirî	İzzetün ħaqqı ey Ma' bûd Aşkuñdan ayırma bizi Evvel âhir budur maşşûd Aşkuñdan ayırma bizi	Zâkirî hüy u hây ile Sür 'ömri 'ömre şa'y ile Semâ' ile şafâ ile Aşkuñdan ayırma bizi	Koşma/5 ¹⁴⁴	İlahî	8'li hece vezni	Zâkirî
46b ¹⁴⁵	Zâkirî	Dil ğaflet meyinden olmadı ayık Bir 'amel kılmadım Allâh'a lâyıķ Seferim var me'âd için yok azık Ħayfâ geçen 'ömre yazıklar yazık	Zâkirî çok itdüñ ¹⁴⁶ bunca şenâ' at Her işüñ soñı ¹⁴⁷ elbette nedâmet Ħam yime olursa soñ dem ¹⁴⁸ hidâyet Ħayfâ geçen 'ömre yazıklar yazık	Koşma/5	İlahî	11'li hece vezni	Zâkirî
48a	? ¹⁴⁹	Şükür ü minnet ol Allâh kendü 'aşkın virdi bize Varımız kıldı fenâ varlığım virdi bize	[.....] oldı vücüdımız Ħudâ'dan oldı cüdümüz Bilmez bizi ħasüdümüz kim ne ihsân oldı bize	Gazel/7	İlahî	16'lı hece vezni	

¹⁴² “emrünüle olıcağ rûhum” yerine makalede “emr olıcağ cânım tende” (Eroğlu 2014:246) ibâresi yer almaktadır.

¹⁴³ Bu şiir, Zâkirî Hasan Efendi'nin şiirleri üzerine yapılan çalışmada (Eroğlu 2014) ve ulaşılabildiğimiz diğer kaynaklarda tespit edilemedi.

¹⁴⁴ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle makaledeki (Eroğlu 2014:247-248) şekil esas alındı.

¹⁴⁵ 47a, 47b boş sayfa.

¹⁴⁶ “çok itdüñ” yerine makalede “işledüñ” (Eroğlu 2014:244) kelimesi yer almaktadır.

¹⁴⁷ “soñı” yerine makalede “âhiri” (Eroğlu 2014:244) kelimesi yer almaktadır.

¹⁴⁸ “olursa soñ dem” yerine makalede “âkıbet olur” (Eroğlu 2014:244) ibâresi yer almaktadır.

¹⁴⁹ Manzumede mahlası yer almayan bu şair ve şiiri ulaşılabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

48b	Şemsi	Derd-i aşka düşmeyen dermāna olmaz āşinā Cevre mahrem olmayan ihsāna olmaz āşinā	Şemsiyā şems-i ¹⁵⁰ ruḥ-ı cānāna yaḫ her varuñı Bāl ü perrin şaḫlayan pervāne olmaz āşinā	Gazel/6 ¹⁵¹	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Şemsi Efendi / Evc
48b	Yünus	‘Aşkuñ ile ‘āşıklar yansın yâ Resûla’llâh İçüp ‘aşkuñ şarâbın kansın yâ Resûla’llâh	‘Aşık ¹⁵² Yünus’uñ cānı ‘alem şefâ’ at kânı İki cihân sultānı sensin yâ Resûla’llâh	Gazel/5 ¹⁵³	İlâhî	14’lü hece vezni	İlâhî
49a	Şeyhî	Ḥadden aşdı iştîyâkum ¹⁵⁴ yâ Resûl göster cemâlûñ Yaḫdı beni iftirâkuñ yâ Resûl göster cemâlûñ	İdegör zıkrını anuñ hem daḫı şükrini Ṭut elini Şeyhî cānın yâ Resûl göster cemâlûñ ¹⁵⁵	Gazel/6 ¹⁵⁶	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	İlâhî / Şeyhî

¹⁵⁰ “şems-i” yerine Dîvân’da “şem‘-i” (Toparlı 2015:53) kelimesi yer almaktadır.

¹⁵¹ Mecmûada 6 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 9 beyit şeklindedir. Mecmûada olmayıp da Dîvân’da yer alan beyitler şöyledir:

“Çâh-ı hissetten per-i himmetle a’lâya uzan

Katre deryâ olmadın ummâna olmaz âşinâ

Cehd edip râh-ı ibâdetle ferîd ol tâlibâ

Kulluḡun bildirmeyen sultâna olmaz âşinâ

Zülfüne ermek dilersen ko seri meydânıda

Başını top etmeyen çevgâna olmaz âşinâ” (Toparlı 2015:53)

¹⁵² “‘aşık” yerine Dîvân’da “derviş” (Tatçı 2020:430) kelimesi yer almaktadır.

¹⁵³ Mecmûada 5 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 6 beyit şeklindedir. Mecmûada olmayıp da Dîvân’da yer alan beyit şöyledir:

“Şol seni Sübhân oldun kamuya sultân

Cânum yolına kurbân olsun yâ Resûla’llâh” (Tatçı 2020:430)

¹⁵⁴ “iştîyâkum” yerine Dîvân’da “iştîyâkıñ” (Ay 2014:232) kelimesi yer almaktadır.

¹⁵⁵ “İdegör zıkrını anuñ hem daḫı şükrini / Ṭut elini Şeyhî cānın yâ Resûl göster cemâlîñ” beyti yerine Dîvân’da “Ṭut elini Şeyhî cānuñ dest-gîri ol sen anuñ / İhsân eylemekdür şānuñ yâ Rasûl göster cemâlîñ” (Ay 2014:233) beyti yer almaktadır.

¹⁵⁶ Mecmûada 6 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 7 beyit şeklindedir. Her beytinde kısmen farklılıklar mevcuttur. Dîvân’da olup da mecmûada yer almayan beyit şöyledir:

“Felege çıkdı fiğanım yaş ile bir oldı kanım

İştîyâḫdan yandı cānım yâ Rasûl göster cemâlîñ” (Ay 2014:232-233)

49b	Eşrefoğlu	Ey ‘aceb bilsem nedir yâ Rab bu derdüñ çâresi Gün gün artar hiç oñulmaz bu yüregimüñ yaresi	Eşrefoğlu Rûmî bu derde giriftâr olalı Düşdi bir deryâya kim yokdur anuñ kenâresi	Gazel/7 ¹⁵⁷	İlahî	-.--/-.--/-.--/-.--	Eşrefoğlu
50a	Muhyî ¹⁵⁸	Bilmeyen cân Yûsuf’ın Ken‘ân’ı bilmez kıandadır Öz vücüduñ Mısr’ına sulţanı bilmez kıandadır	Cân ku[la]ğıyla işit Muhyî Muhammed nuţkıdır ¹⁵⁹ Kendi nefsin bilmeyen Raĥmân’ı bilmez kıandadır	Gazel/5	İlahî	-.--/-.--/-.--/-.--	Muhyî Efendi
50a	Muhyî ¹⁶⁰	Varımı ol dosta virdim ĥânümânım kıalmadı Cümlesinden el yudum dest cihânım kıalmadı	Çünkü fazlu’llâh irişdi çekdi Muhyî kendüye Varlığım gitdi benim nâm ü nişânım kıalmadı	Gazel/5	İlahî	-.--/-.--/-.--/-.--	Muhyî Efendi
50b	Muhyî ¹⁶¹	Derd ehli libâsını ‘aşk ile giyen gelsün Zehrini şeker gibi zevkle yiyen gelsün	Aldanma şaķın Muhyî her âline dünyânuñ Öz varlığını bugün yokluğa şayan gelsün	Gazel/5	İlahî	--./---/--./---	İlahî / Muhyî Efendi
50b ¹⁶²	Şemsî	Cümle ‘âlem âşinâ ben arada biĥaneyim Her işim aĥyâr ile gör kim ‘aceb divaneyim	Mey-furûş oldum salâdır ehl-i ‘aşka Şemsiyâ Bizdedir ĥamr-ı ezel gelsün gelen meyĥaneyim	Gazel/5	İlahî	-.--/-.--/-.--/-.--	Şemsî Efendi

¹⁵⁷ Mecmûada 7 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 9 beyit şeklindedir. Her beytinde kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da Dîvân’da yer alan beyitler şöyledir:

“Her kim inler bu belâdan bilsin ol ‘âşık deĥil

Görsün ol bir ana neyler dünyânın mekkâresi

Dünyâ-yı mekkâreye her kim dolaşdı tâ ebed

Gitmedi gitmeyiser anın yüzünün karası” (Tatcı 2014:152-153)

¹⁵⁸ Bu şiirin sadece üç beyti Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi Dîvân’ı üzerine yapılan çalışmanın inceleme kısmında yer almaktadır. (bk. Mutlu 2008: 16) Ancak başka mecmûa çalışmalarında şiirin tamamı mevcuttur. (bk. Öner 2004:75; Tokdemir 2006:156) Bir başka şiir mecmûasında ise Ahmed mahlasıyla kaleme alınmış büyük oranda benzer beyitlerden oluşan 7 beyitlik şiir mevcuttur. (bk. Babaarslan 2018:1126)

¹⁵⁹ “nuţkıdır” yerine mecmûada “sözüdü” (Tokdemir 2006:156) kelimesi yer almaktadır.

¹⁶⁰ Bu şiir, ulaşılabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

¹⁶¹ Bu şiirin sadece üç beyti Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi Dîvân’ı üzerine yapılan çalışmanın inceleme kısmında yer almaktadır. (bk. Mutlu 2008:15) Ancak başka bir mecmûa çalışmasında şiirin tamamı mevcuttur. (bk. Tokdemir 2006:194) Bir diĥer mecmûa çalışmasında ise şiirin 4 beyti yer almaktadır. (bk. Öner 2004:140)

¹⁶² 51a’da sadece “İlahî/ ‘ırâķ/ Dönelim ‘âşıklar Mevlâ derdine” ibâresi mevcuttur.

51b	Niyâzî	Dönmek ister gönül cümle sivâdan Dönelüm ‘âşıklar Mevlâ derdine ¹⁶³ Geçmek ister cânım ¹⁶⁴ mülk-i fâniden ¹⁶⁵ Geçelüm ¹⁶⁶ ‘âşıklar Mevlâ derdine ¹⁶⁷	Baş açup girmişem ‘aşk meydânına Manşür olurum “Ene’l-Hak” dârına Yanmağda Niyâzî şevkle nârına Yanalum ‘âşıklar Mevlâ ‘aşkıyla ¹⁶⁸	Koşma/4 ¹⁶⁹	İlâhî	11’li hece vezni	İlâhî / ‘Irâk
52a	Nürî	‘Âşıkların vücûdına töldi şafâ-yı ‘aşk Nür eyledi gönülleri geldi şafâ-yı ¹⁷⁰ ‘aşk	Sultân-ı ‘aşka memleket olalı mülk-i dil Ey Nürî tutdı ‘âlemi şit u şadâ-yı ‘aşk	Gazel/7	İlâhî	--./-./-./-./-	Nürî
52b	Nürî	Yâ Resûlâ’llâh kerem eyle keremler kânısın Dürr-i deryâ-yı şefâ‘ at kânı ‘atâ ‘ummânısın	Gel vücûdın Nürî’nün nür eyle ey nür-ı Hudâ Hânısın dil tahtınun cân mülkinün ¹⁷¹ sultânısın	Gazel/7	İlâhî	---/---/---/---	Nürî
52b	Nürî	Cemâlün nürünü gönülümde tâbân eyle yâ Allâh Vişâlün sırrını sinemde pinhân eyle yâ Allâh	Cemâli şafhasında okınan âyât-ı ‘aşk olsun Bu Nürî kuluñı ‘aşk ile bürhân eyle yâ Allâh	Gazel/5	İlâhî	---/---/---/---	Nürî

¹⁶³ Diğer dördlüklerde de tekrarlanan “derdine” yerine mana bakımından Dîvân’daki “derdiyle” (Erdoğan 2008:354) kelimesi uygundur.

¹⁶⁴ “cânım” yerine Dîvân’da “gönlüm” (Erdoğan 2008:354) kelimesi yer almaktadır.

¹⁶⁵ “fâniden” yerine Dîvân’da “fenâdan” (Erdoğan 2008:354) kelimesi yer almaktadır.

¹⁶⁶ “geçelüm” yerine mana bakımından Dîvân’daki “dönelüm” (Erdoğan 2008:354) kelimesi uygundur.

¹⁶⁷ Diğer dördlüklerde de tekrarlanan “derdine” yerine mana bakımından Dîvân’daki “derdiyle” (Erdoğan 2008:354) kelimesi uygundur.

¹⁶⁸ “aşkıyla” yerine Dîvân’da “derdiyle” (Erdoğan 2008:354) kelimesi yer almaktadır.

¹⁶⁹ Mecmûada 4 dördlük hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 5 dördlük şeklindedir. Her dördlükte kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da Dîvân’da yer alan dördlük şöyledir:

“Derde düşen ‘âşık netsün cihânı

Derd ehlinün dâim yanmağda cânı

Döner arzulayup vaşl-ı cânânı

Dönelüm ‘âşıklar Mevlâ derdiyle” (Erdoğan 2008:354)

¹⁷⁰ “şafâ-yı” yerine Dîvân’da “ziyâ-yı” (Akkaya 2003:287) kelimesi yer almaktadır.

¹⁷¹ “dil tahtınun cân mülkinün” ibâresi Dîvân’da “cân mülkinün dil tahtınun” (Akkaya 2003:308) şeklinde yer almaktadır.

53a	Zâkirî ¹⁷²	Ey benim inşâfa gelmeyen nefsim Kanı Hâk'dan kırküp halkdan utanmak Bir 'amel yok geçdi bunca mevsimim Kanı Hâk'dan kırküp halkdan utanmak	Zâkirî gerçi Hâk'ı zikr idersin Hâk buyurmadığı yola gidersin Yok yire mü 'minem diyüp ne dersin Kanı Hâk'dan kırküp halkdan utanmak	Koşma/5	İlâhî	11'li hece vezni	Zâkirî
53b	Zâkirî ¹⁷³	Ey Hudâyâ sen uyar bu hâb-ı gâfletten bizi Sinlenüp fazluñ eliyle açıla gönül gözi Zî-sa'âdet şevke kim bu ola şoñ demde sözi Yâ İlâhî zikrûñ ile al bizim cânımızu	Dünyeden kâm almaduk geçdi günümüz âh u vâh Naqd-i 'ömrüme hevâyâ nefis ile kıldık tebah [...] [Yâ İlâhî zikrûñ ile al bizim cânımızu] ¹⁷⁴	Murabba/4	İlâhî	-.--/-.--/-.--/-.--	Zâkirî
53b	Zâkirî	Dost gül-zârnuñ gülleri Halvetiler dirler bize Gülşen-i cân bülbülleri Halvetiler dirler bize	Giyerler şâl u pâlâsı Silerler gönülden pası Zâkirî'dür eñ ednâsı Halvetiler dirler bize	Koşma/5 ¹⁷⁵	İlâhî	8'li hece vezni	Zâkirî
54a	Zâkirî ¹⁷⁶	Hîç añar mısın bî-haber iken Ecel irişe saña nâ-gehân Tutılur dilüñ el alur mâluñ Tehî-dest yola olasin revân	Zülâl-i hatâ ile dürişüp Çürüdüp bu hürmen-i 'ömrüñi Niçeyin biraħır uyhusını Gele Zâkirî uyana uyan	Koşma/6	İlâhî	10'lu hece vezni	Zâkirî
54b	Zâkirî	Kapuna isteyü geldüm rahmetüñ h'ânın umaram ¹⁷⁷ Rahmetüñ h'ânını umaram bay yoħsul gedâ senden Sen şefî' eyle dilesün şuçumuz Muşafâ senden 'Âlemi yaradan Allâh hatâ benden 'atâ senden	'İzzet'ün hâk'ı ey Ma'büd çün ola <i>yevme't-teğâbün</i> Zâkirî 'âşî kuluñdur eyleme ol günde maħrûm ¹⁷⁸ Rahmetüñ deryâsına şal cümlemüz ey ferd-i bî-çün 'Âlemi yaradan Allâh hatâ benden 'atâ senden	Koşma/5	İlâhî	16'lı hece vezni	Zâkirî

¹⁷² Bu şiir, Zâkirî Hasan Efendi'nin şiirleri üzerine yapılan çalışmada (Eroğlu 2014) ve ulaşılabildiğimiz diğer kaynaklarda tespit edilemedi.

¹⁷³ Bu şiir, Zâkirî Hasan Efendi'nin şiirleri üzerine yapılan çalışmada (Eroğlu 2014) ve ulaşılabildiğimiz diğer kaynaklarda tespit edilemedi.

¹⁷⁴ Mecmûada bu şiirin 3 ve 4. mısraları yazılmamıştır. Nazım şekline göre 4. mısra tarafımızdan eklenmiştir.

¹⁷⁵ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle makaledeki (Eroğlu 2014:245) şekil esas alındı.

¹⁷⁶ Bu şiir, Zâkirî Hasan Efendi'nin şiirleri üzerine yapılan çalışmada (Eroğlu 2014) ve ulaşılabildiğimiz diğer kaynaklarda tespit edilemedi.

¹⁷⁷ "rahmetüñ h'ânın umaram" yerine redif ve kâfiye bakımından makaledeki "luţfuñ ey Hudâ senden" (Eroğlu 2014:241) ibâresi uygundur.

¹⁷⁸ "maħrûm" yerine redif ve kâfiye bakımından makaledeki "mağbûn" (Eroğlu 2014:242) kelimesi uygundur.

55a	Zâkirî	Fazluñ ile yâ Rabbenâ kaldır kuvâmızdan kesel Hıfz eyle şeytân virmesün soñ demde imâna hâlel Hâlim n'ola yâ Rabbenâ dirlerse bir gün irtihâl Şürîde-hâl itdi beni qurb-ı ecel sū-i 'amel	'Ömrün çoğı ey Zâkirî zıkr-i Hağ ile geçdi hep Mağbül-i Hağ olmazsa dirler mi ola ey bî-edeb Yâ Rabb 'avnün umaram gufrânuma ola ¹⁷⁹ sebep Şürîde-hâl itdi beni qurb-ı ecel [sū-i] 'amel	Murabba/5 ¹⁸⁰	İlâhî	--./--./--./--./--.	Zâkirî
55b	Zâkirî ¹⁸¹	Felek bizi şol gayrete şaldı elimden ne gelir Döne döne çok miñnetler kıldı elimden ne gelir	Zâkirî eyleme zârî şükr kııl Hağğ'a yalvarı Açılmış 'ömrüm baharı şoldı elimden ne gelir	Gazel/6	İlâhî	--./--./--./--./--.	Zâkirî
56a	Zâkirî	İlâhî gönlümi ¹⁸² senden ayırma Derdün ¹⁸³ a sulţânım benden ayırma Mâsivâ naqşını ¹⁸⁴ çıkar gönlümden Sana yarar beni hâlden ayırma ¹⁸⁵ Gönlümi İlâhî senden ayırma 'Aşkuñ a sulţânım benden ayırma	Zâkirî'nün çokdur gâyet günâhı Ey kamu 'âlemlerün pâdişâhı Bağışla suçumu 'afv it ilâhî Dilüm zıkr ü Qur'an'dan ayırma	Koşma/5 ¹⁸⁶	İlâhî	11'li hece vezni	Zâkirî
56b	Zâkirî	Yirde gökde her ne ki var Zıkr ider Hâlık'ı her bâr İdegör diliñde tekrâr Allâh Allâh Allâh Allâh dâ'im Allâh ¹⁸⁷ Hağğ'ı ister isen ey yâr Tevhîd eyle leyl ü nehâr	Zâkirî hırşı ko elden Zıkrı çıkarma ¹⁸⁸ gönülden Zıkr idelüm cân u dillden Allâh Allâh Allâh dâ'im Allâh Hağğ'ı ister isen ey yâr Tevhîd eyle leyl ü nehâr	Koşma/5 ¹⁸⁹	İlâhî	8'li hece vezni	Zâkirî

¹⁷⁹ “ola” yerine makalede “eyle” (Eroğlu 2014:243) kelimesi yer almaktadır.

¹⁸⁰ Makalede dördüncü dörtlükte yer alan “Kendüme kendüm zulm idüp İblis'ün oldum hem-rehi” (Eroğlu 2014:243) mısraı ile her dörtlükte tekrar edilen “Şürîde-hâl itdi beni qurb-ı ecel sū-i 'amel” (Eroğlu 2014:243) mısraı mecmûada yer almamaktadır.

¹⁸¹ Bu şiir, Zâkirî Hasan Efendi'nin şiirleri üzerine yapılan çalışmada (Eroğlu 2014) ve ulaşılabildiğimiz diğer kaynaklarda tespit edilemedi.

¹⁸² “İlâhî gönlümi” yerine şiirin bütünlüğü açısından makaledeki “gönlümi İlâhî” (Eroğlu 2014:241) ibâresi uygundur.

¹⁸³ “derdün” yerine şiirin bütünlüğü açısından makaledeki “aşkuñ” (Eroğlu 2014:241) kelimesi uygundur.

¹⁸⁴ “naqşını” yerine makalede “hubbını” (Eroğlu 2014:241) kelimesi yer almaktadır.

¹⁸⁵ “Sana yarar beni hâlden ayırma” yerine makalede “her ne saña yarar andan ayırma” (Eroğlu 2014:241) kelimesi yer almaktadır.

¹⁸⁶ Mecmûada makaleden farklı olarak son dörtlük hariç her dörtlüğün sonunda “Gönlümi İlâhî senden ayırma / 'Aşkuñ a sulţânım benden ayırma” mısraları yer almaktadır.

¹⁸⁷ Mecmûada her bendde tekrar eden “Allâh Allâh Allâh Allâh dâ'im Allâh” ibaresi makalede mevcut değildir. (bk. Eroğlu 2014:246)

¹⁸⁸ “zıkrı çıkarma” yerine makalede “ayırma zıkrüñi” (Eroğlu 2014:246) ibâresi yer almaktadır.

¹⁸⁹ Mecmûada 5 bend hâlinde yazılan şiir makalede 6 bend şeklindedir. Her bendde kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da makalede yer alan bend şöyledir:

“Eyle tevhîdi cân-ıla

Hağ buyurdu Qur'an-ıla

Cem oluban ihvân-ıla

Hağğı ister-iseñ ey yâr

57a	Zâkirî ¹⁹⁰	Baňa yâ Rabbi neler itdi bu dîvâne gönül Şıdı emrünü uyup nefis ile şeytâna gönül Eyledi göz göre Hağ'dan beni bîgâne gönül A gönül utana Hağ'dan gele inşâfa gönül	Yoğ mu dünyâda nice gizlü 'uyunuñ kanı <i>Yevme tüblâ</i> da geñez şağlamasun anı Pişvâ eyledi mi saña Hağğ-ı Qur'an'ı Eyle ey Hâdî hidâyet şâyed uşlana gönül A gönül utana Hağ'dan gele inşâfa gönül	Murabba/4 ¹⁹¹	İlahî	---/--/--/--	Zâkirî
57b ¹⁹²	Zâkirî	Yâ İlahî saña ma'lûm hayr u şer a' mälênâ Kıl muvâfiğ emrüne aqvâlenâ ef' âlenâ ¹⁹³ Vir hidâyet <i>tüb</i> 'aleyne' irmeden âcâlenâ Yâ Muhavvil eyle tağvil hüsn-i hâle hâlenâ <i>Rabbenâ'htim</i> 'umrenâ bi'l-hayri ve'rtihâlenâ	Haylî demdür zikrünü zikr itdi gerçi Zâkirî Kılmadı ihlâş ile kaldı eli yüzi kiri Niçe yüz biñ 'âşî kullaruñ var ol dağı biri Yâ Muhavvil eyle tağvil hüsn-i hâle hâlenâ <i>Rabbenâ'htim</i> 'umrenâ bi'l-hayri ve'rtihâlenâ	Muhammes/5	İlahî	---/--/--/--	Zâkirî
59a ¹⁹⁴	Niyâzî	Çün saña gönlüm mübtelâ düşdi Derd-i ğam baňa /Meded Hây Meded/ âşinâ düşdi /Allâh'ım Allâh ¹⁹⁵	Bu Niyâzî'nüñ hiç vücûdunda / Âh yâ Kerîm Allah Zerre komadı /Meded Hây Meded/ hep yağa düşdi /Allâh'ım Allâh	Gazel/6 ¹⁹⁶	İlahî	10'lu hece vezni	İlahî / Niyâzî / Der mağâm-ı Hüseynî / Beste-i Hâfiz Post
59b	'Adlî ¹⁹⁷	Yandı gönülde mâsivâ çün nâr-ı zikru'llâh ile Oldı münevver cân-ı dil envâr-ı zikru'llâh ile	Dirseñ kemâle iresin varup cinâna giresin 'Adlî gözün aç göresin didâr-ı zikru'llâh ile	Gazel/5	İlahî	--/--/--/--	'Adlî Efendi

Tevhîd eyle leyl ü nehâr" (Eroğlu 2014:246)

¹⁹⁰ Bu şiir, Zâkirî Hasan Efendi'nin şiirleri üzerine yapılan çalışmada (Eroğlu 2014) ve ulaşılabildiğimiz diğer kaynaklarda tespit edilemedi.

¹⁹¹ Mecmûada bu şiirin ilk iki bendi dört mısradan oluşmasına karşın diğer bendleri beş mısradan oluşmaktadır.

¹⁹² 58a boş sayfa, 58b'de çeşitli notlar ve tarihler yer almaktadır.

¹⁹³ "aqvâlenâ ef' âlenâ" yerine makalede "ef' âlenâ aqvâlenâ" (Eroğlu 2014:242) ibâresi yer almaktadır.

¹⁹⁴ Bu sayfada şiirin yan tarafında çeşitli notlar ve hesaplamalar yer almaktadır.

¹⁹⁵ Mecmûadaki şiirin her beytinde tekrar eden "Meded Hây Meded" ve "Allâh'ım Allâh" ibâreleri Divân'da (Erdoğan 2008:391) mevcut değildir.

¹⁹⁶ Mecmûada 6 beyit hâlinde yazılan şiir makalede 8 beyit şeklindedir. Her beyitte kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da Divân'da yer alan beyitler şöyledir:

"Vâ'iz eydür gel 'aşkı terk eyle

Nideyüm şabrum bî-vefâ düşdi

Vechüñi görsem tağlur 'aqlum

Zülfün aña çün müktedâ düşdi" (Erdoğan 2008:391)

¹⁹⁷ Adlî (Sultân II. Mahmûd) eserleri üzerine müstakil bir çalışma tespit edemediğimiz için var olan başka bir mecmûa çalışmasında tabloda yer alan şiirine ulaştık. (bk. Tokdemir 2006:51)

59b ¹⁹⁸	‘Adlî ¹⁹⁹	‘Aşkuñ odı bağırm yaķar tütünüñ göklere çıkar Gözümden ķanlı yaş aķar hidāyet eyle sultānım	Ƙullara fermān senüñdür dertlere dermān senüñdür ‘Adliyā ihsān senüñdür hidāyet eyle sultānım	Gazel/5	İlāhî	16’lı hece vezni	‘Adlî Efendi
61a	Muştafa	‘Anberî zülf-i müselsel nāle-i efgān mı var Hüsni-i bāğ içre cānā tāze reyhān mı var ‘Aşıkı mecrūh ider ğamzeñde peykān mı var Lāciverdi ķubbenüñ altında aķranuñ mı var	‘Arş nūrından yaratmış seni ol Rabbü’l-‘ibād Hāk-i pāya yüz sürenler hiç olur mı nā-murād Sen cevāhir ma‘ denisin Muştafa’ya vir zekāt Lebleriñden ben ğaribe buse ihsānuñ mı var	Murabba/4	İlāhî	-.--/-.-/-.-/-.-	Şarkı Hüseyinî
61b	Ġafürî	İdelüm cān ile Mevlā’yı maṭlab ²⁰⁰ O yolda varımız olsun fedā heb Keder ğitsün olalım şāfi meşreb Ġüneh-kāruz bizi ‘afv eyle yā Rab	Ġafürî bendeñi irgür şuhūda Ġiriftār eyleme zenb-i vücūda Kerem kıl lāyık eyle fazl-ı cūda Ġüneh-kāruz bizi ‘afv eyle yā Rab	Murabba/4	İlāhî	.-.-/-.-.-/-.-	İlāhiyāt / Ġafürî Efendi / Nevā
61b	Ġafürî ²⁰¹	Nev-bahār-ı feyz-i haķ açıldı diller oldı şād Ġice de ķandiller ile ğülşen oldı hep bilād Luṭfuña bel bağlayup fazluña eyler i‘ timād Şehr-i rahmetdir İlāhî ‘afvuñ isterler ‘ibād	Şavm-ı tā‘ at ile buldı cān u dil zevķ-i hużūr İtdi ‘aşıklar yine ol zevķ ile kesb-i sürür Kıl Ġafürî bendeñi ğufrāna lāyık yā Ġafür Şehr-i rahmetdir İlāhî ‘afvuñ isterler ‘ibād	Murabba/3	İlāhî	-.--/-.-/-.-/-.-	Ġafürî / ‘Acem ‘Aşirān
62a	Eşrefoğlı	Düşeli bu ‘aşkuñ cānım iline Beni düşürdi bu halkuñ diline	İsmi resmle Eşrefoğlı Rūmî’nüñ Kül oldı ²⁰² şavruıldı ‘aşkuñ yeline	Gazel/8	İlāhî	11’li hece vezni	
62b	Nakşî ²⁰³	Bir nazar kıl hālūme āsān ola cümle sübül El-meded ey faħr-ı ‘ālem şāh-ı sultān-ı rusül Bāğ-ı ğül-zār-ı derünümde açılıñ tāze ğül El-meded ey faħr-ı ‘ālem şāh-ı sultān rusül	Nakşî-i ğam-ħ’ārî dergāh-ı Ġudā’da eyle yād Eyle ol bî-çāreyi zevķ-i visāliñ ile şād Nār-ı ‘aşkuñ rüz şeb bula derünümde ziyād El-meded ey faħr-ı ‘ālem şāh-ı sultān rusül	Murabba/4	İlāhî	-.--/-.-/-.-/-.-	

¹⁹⁸ 60a boş sayfa, 60b’de şu notlara yer verilmiştir: “Recebü’l-cebheti müctemi‘ ul lihyeti kehl ü ķara ile ķarışmış idi. Mübārek alınları açuķ idi. Mübārek şaķalı degirmi idi. Eşkel ü mübārek gözleri dağı ķara idi. ve meyyil-i eşel ü beyāzın ba‘ zılar elā göz idiler didiler ve ķile be-şufretin ba‘ zılar şaruya mā’ il idi didiler.”

¹⁹⁹ Bu şiir, ulaşılabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

²⁰⁰ “maṭlab” yerine mecmūada “ṭaleb” (Tokdemir 2006:246) kelimesi yer almaktadır.

²⁰¹ Bu şiir, ulaşılabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

²⁰² “oldı” yerine Divānda “olup” (Tatcı 2014 125) kelimesi yer almaktadır.

²⁰³ Bu şiir, Nakşî Ali Akkirmānî Divān’ı üzerine yapılan çalışmada tespit edilemedi. (bk. Atik 2003) Ancak başka bir mecmūa çalışmasında (Tokdemir 2006:141) şiirin üç dörtlüğü, bir diğer çalışmada ise şiirin iki dörtlüğü (Parmaksız 2010:202) mevcuttur.

63a	Nürî	Cemâlün nürünüñ ‘âşıklarına Kerem eyle kerem sulţānum Allāh Fırākuñ nārınıñ yanıklarına Kerem eyle kerem sulţānum Allāh	Yoğ oldu Nürî’nün cümle ²⁰⁴ vücudı Ne ‘aynı qaldı ne anuñ şühüdı Efendi aña eyle luţf u cüdı Kerem [eyle kerem sulţānum Allāh]	Murabba/5	İlahî	---/---/---	Nürî
63b	Himmat	Uyan be hey gâfil hâb-ı gâfletten ‘Ömrün geldi geçdi haberin var mı Bir haber alduñ mı sırr-ı vahdetden Murğ-ı cānuñ uçdı haberün var mı	Derviş Himmet senden evvel gelenler Kimisi kul kimi sulţān olanlar Dünyā benim mülküm diyüp yilenler Ecel hamruñ ²⁰⁵ içdi haberün var mı	Koşma/5	İlahî	11’li hece vezni	İlahî / Himmet Efendi
64a	Fethî ²⁰⁶	Vişālün şerbetin şun cāna yā Rab Düşüp tehî firaqa oldum ‘atşān Efendim cürmüme bakma kerem it Senün şānuña lâyıq ‘afv ü gufrān	Esüp ‘aşk-ı nesîmi қо ki essün Vücüdum qatresi bir baqr-ı ‘ummān Tılsım-ı ma‘ nevidir çünki Fethî Vücuduñ fetḫ it anuñ bism-i Raḥmān	Murabba/3	İlahî	---/---/---	İlahî
64b ²⁰⁷	Ş208	Bendesin terk eylemiş ol yāre bilmem n’eyledüm Kaşlaruñ gisü kılan dil-dāre bilmem n’eyledüm ‘Arz-ı hāl itdüm efendim hālime şükr eyledüm Mülk-i hüsnuñ şāhibi sulţāna bilmem n’eyledüm	Yā İlahî gāyet oldum ben nā-çār ²⁰⁹ Ben yārimi ister iken ol zālīm benden qaçar ²¹⁰ Kā’il oldum bir selāma anı da virmez geçer Hüsniñe mağrūr olan sulţāna bilmem n’eyledüm	Murabba/4	İlahî	---/---/---/---	Şarkı Hüseyinî
66a ²¹¹	Şāfi	Şıdık ile bir kerre dise bir kişi Ḥayy u Qayyüm lā-ilāhe illa’llāh Qalbine doğar ‘irfān güneşi Ḥayy u Qayyüm lā-ilāhe illa’llāh	Ne durursun gâfil gel sen de oqu Eger şeksiz görmek dilerseñ Ḥaqq’ı Her dā’ima faķiri şoran Şāfi Ḥayy u Qayyüm lā-ilāhe illa’llāh	Koşma/6	İlahî	11’li hece vezni	İlahî

²⁰⁴ “cümle” yerine Dîvānda “külli” (Akkaya 2003:320) kelimesi yer almaktadır.

²⁰⁵ “hamrın” yerine çalışmada “cāmin” (Tapsız 1995:126) kelimesi yer almaktadır.

²⁰⁶ Bu şiirin tamamı başka bir mecmûa çalışmasında tespit edildi. (bk. Önen 2004:30)

²⁰⁷ 65a, 65b boş sayfa.

²⁰⁸ Manzumede mahlası yer almayan bu şair ve şiiri ulaşabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

²⁰⁹ Bu mısradaki vezin kusuru vardır.

²¹⁰ Bu mısradaki vezin kusuru vardır.

²¹¹ 66b boş sayfa.

67a	Yûnus ²¹²	Yâr ezelden sen benimle ‘ahd-i peymân eyledüñ Gösterüp şol hûb cemâlün ya’ ni nihân eyledüñ	Yûnus’uñ varlığı alup cümle sen yoğ eyledüñ Derde düşürdüñ anı ser-mest ü hayrân eyledüñ	Gazel/6	İlahî	-.--/-.-/-.-/-.-	Yûnus
67a-67b	Yûnus	Uyan ey ²¹³ ğâfil uyan ey ²¹⁴ ğâfil Sen bu dünyâya gör niye geldüñ ²¹⁵ ‘Aklıñ devşürüp ²¹⁶ fikr idemezsen Var bir kâmile şor niye geldüñ	Ey ²¹⁷ Yûnus Emre’m sen bu öyüdi Kendü kendüne ²¹⁸ virseñ yig idi Bilürem diyü zâhidlik şatma ²¹⁹ Var bir kâmile ²²⁰ şor niye geldüñ	Koşma/5	İlahî	10’lu hece vezni	Yûnus
67b ²²¹	Yûnus	Derdin añup âh eyleyen Yûnus’a kalmadı dünyâ Ka’ be’yi bünyâd eyleyen Halil’e kalmadı dünyâ	Yûnus sen dünyâdan uşan Ne gezersin ya şağ esen ²²² Şunlara ²²³ kalmadı dünyâ	Koşma/7 ²²⁴	İlahî	8’li hece vezni	Yûnus
68a	Kemâl	Eglenmezim ben yârenler ‘aceb derdim vardır benim Mecnûn olmuş dir görenler ‘aceb derdim vardır benim	Kemâl eydür coşdum yine âteşe tutuşdum yine Yârdan ayrı düşdüm yine ‘aceb derdim vardır benim	Gazel/5	İlahî	16’lı hece vezni	Kemâl Efendi

²¹² Mecmuada kayıtlı bu şiire Yûnus Emre Dîvânî neşirlerinde rastlanılmadı (bk. Timurtaş 1972; Tatçı 2005; Gölpinarlı 2006; Tatçı 2019; Tatçı 2020) Ancak mecmuadaki şiirle büyük oranda benzerlik gösteren ve “Şeyh Cemâlî” adına kayıtlı bir şiir (Ergun 1936:984) vardır. İncelediğimiz Mecmuada şairin mahlası Yûnus olarak kaydedildiğinden esere sadık kalmak adına şairin mahlasını Yûnus olarak yazmayı uygun gördük.

²¹³ “ey” yerine çalışmada “hey” (Tatçı 2019:106) kelimesi yer almaktadır.

²¹⁴ “ey” yerine çalışmada “hey” (Tatçı 2019:106) kelimesi yer almaktadır.

²¹⁵ “Sen bu dünyâya gör niye geldüñ” yerine çalışmada “Var bir mürşide sor niye geldüñ” (Tatçı 2019:106) ibâresi yer almaktadır.

²¹⁶ “devşürüp” yerine vezin bakımından çalışmadaki “dirüp” (Tatçı 2019:106) kelimesi uygundur.

²¹⁷ “ey” yerine çalışmada “behey” (Tatçı 2019:107) kelimesi yer almaktadır.

²¹⁸ “kendü kendüne” yerine çalışmada “kendünün nefesine” (Tatçı 2019:107) ibâresi yer almaktadır.

²¹⁹ “Bilürem diyü zâhidlik şatma” yerine çalışmada “Bildüm dime sakın bana gel imdi” (Tatçı 2019:107) ibâresi yer almaktadır.

²²⁰ “kâmile” yerine çalışmada “mürşide” (Tatçı 2019:107) kelimesi yer almaktadır.

²²¹ 67b’de yer alan “kalmadı dünyâ” redifli şiirinin son iki dördlülüğü 75a’da yer almaktadır.

²²² “Ne gezersin ya şağ esen” yerine çalışmada “Ferhâd idi taşlar kesen” (Tatçı 2019:37) ibâresi yer almaktadır.

²²³ “şunlara” yerine çalışmada “anlara” (Tatçı 2019:37) kelimesi yer almaktadır.

²²⁴ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle çalışmadaki (Tatçı 2019:36-37) şekil esas alındı. Mecmûada 7 beyit hâlinde yazılan şiir çalışmada (Tatçı 2019:36-37) 8 dördlük şeklindedir. Her dördlükte büyük oranda farklılıklar mevcuttur.

68b	Eşrefoğlu	Baħr-ı ʿummān kuşuyem yirim mekânım andadır Bunda avım süregeldim dü cihânım andadır	Bunda geldim Eşrefoğlu Rûmî didiler baña Daħı bundan özge benim ad u şanıım andadır	Gazel/5 ²²⁵	İlahî	-.--/-.--/-.--/-.--	Eşref-zâde
69a	Eşrefoğlu	Cânâ cefâ kıl yâ vefâ Senden hem ol hoş hem bu hoş Yâ derdün gönder yâ devâ Senden hem ol hoş hem bu hoş	Gerek ağlat gerek güldür Gerek öldür gerek dirgür ²²⁶ Eşrefoğlu saña kuldur Senden hem ol hoş hem bu hoş	Koşma/6 ²²⁷	İlahî	8'li hece vezni	Eşref-zâde
69a	Eşrefoğlu	Cemî ²²⁸ -i enbiyâlardan Muħammed cümleñüñ şâhı Yüzi nürından almışdır felekler şems ile mâhı	Bu Eşrefoğlu Rûmî'nün günâhı çok durur gâyet Şefâ'at kıl ya Muħammed yüzün şems ü kamer mâhı	Gazel/6	İlahî	-.--/-.--/-.--/-.--	Eşrefoğlu
69b	Hâkîkî ²²⁸	A gönül n'eylersin sen bu cihânı ²²⁹ Kala şanma saña bu mülk-i fânî	Hâkîkî gafil olma kıl hâzer kim Bir gün ecel ²³⁰ gelir virmez amânı	Gazel/6	İlahî	-.--/-.--/-.--	Hâkîkî Efendi
69b	Yahyâ	Döndi murâd üzre felek devrân bizimdir bu gice Sâkî dolandır sâgarı sâgar bizimdir bu gice	Yahyâ ne hoşdur bezmimiz gül-zâra geldük şanki biz Bülbülleri söyletmeziz figân bizimdir bu gice	Gazel/5	İlahî	--/--/--/--/--/--	Yahyâ Efendi

²²⁵ Mecmûada 5 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân'da 6 beyit şeklindedir. Her beyitte kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da Dîvân'da yer alan beyit şöyledir:

“Zâtımı fehm etmeğe ilm-i ledün bilmek gerek

Gerçi zâta mazhar oldum bî-nişânım andadır” (Tatçı 2014:64)

²²⁶ “Gerek ağlat gerek güldür / Gerek öldür gerek dirgür” mısralarında Dîvân'da (Tatçı 2014:79) takdim-tehir yapılmıştır.

²²⁷ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle Dîvân'daki (Tatçı 2014:79) şekil esas alındı.

²²⁸ Asıl ismi Ağâ-zâde Mehmed Dede olan mutasavvıfın eserleri üzerine müstakil bir çalışma tespit edilemedi. Ancak Necip Fazıl Duru'nun TEİS maddesinde şahsın yukarıda yer alan şiirine ulaştık. (bk. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakiki-agazade-mehmed-dede>)

²²⁹ Bu mısradaki vezin kusuru mevcuttur.

²³⁰ “bir gün ecel” yerine vezin gereği “ecel bir gün” şekli uygundur.

70a	Yünus	Hep ²³¹ cennetün ırmaqları Açar Allâh deyü deyü Açılmış taze gülleri ²³² Koçar ²³³ Allâh deyü deyü	Yünus sen yiründe otur Sözün eksiklerin bitür ‘Aşk ile şalavât getir Sübhân Allâh deyü deyü ²³⁴	Koşma/7 ²³⁵	İlahî	8’li hece vezni	Yünus
70b	Yünus ²³⁶	Bir derdim var bir derdim biñ dermâna virmezem Bu dert ben gitdiğüni vallâh ben istemezem	Yünus eydür yârenler yaramı dost komışdur Yara bu ne yaradır dost dedi kim ölmezem	Gazel/6	İlahî	14’lü hece vezni	Yünus
70b	Yünus	Bir ²³⁷ dürr-i yetimem ki görmedi beni ‘ummân Bir kaçreyem illâ ki ‘ummâna benem ‘ummân	Bu cismim belâsıdır adım Yünus olduğı Aşlımı şorar iseñ sultâna benem sultân	Gazel/5 ²³⁸	İlahî	--./---/--./---	Yünus

²³¹ “hep” yerine çalışmada “şol” (Tatçı 2019:161) kelimesi yer almaktadır.

²³² “Açılmış taze gülleri” yerine çalışmada “Çıkmış İslâm bülbülleri” (Tatçı 2019:161) ibâresi yer almaktadır.

²³³ “koçar” yerine çalışmada “öter” (Tatçı 2019:161) kelimesi yer almaktadır.

²³⁴ Mahlas dörtlüğü tamamen farklıdır. Dörtlük Tatçı’nın çalışmasında şu şekildedir:

“*Miskîn Yünus var yârına*

Koma bugünü yarına

Yarın Hakk’un dîvânına

Varur Allah diyü diyü” (Tatçı 2019:163)

²³⁵ Bu şiir, mecmûada beyitler hâlinde yer almaktadır. Ancak nazım şekli ve vezin gerekliliği nedeniyle çalışmadaki (Tatçı 2019:161-162) şekil esas alındı. Yünus Emre üzerine yapılan çalışmalarda bu şiirle benzer redif ve üslup ile kaleme alınmış ancak büyük oranda farklılık arz eden şiirler tespit edilmiştir. Buna göre Faruk Kadri Timurtaş’ın Yünus Emre Dîvân’ı üzerine yaptığı çalışmada bu şiirin Yünus Emre’ye ait olmadığını, Âşık Yünus’a ait bir şiir olduğunu ifade etmiştir. Bu çalışmadaki şiir, 10 beyitten oluşmaktadır (bk. Timurtaş 1972:177-178). Tatçı’nın Bursalı Âşık Yünus üzerine yaptığı çalışmada ise söz konusu şiir, 12 dörtlükten oluşmaktadır (bk. Tatçı 2019:161-162).

²³⁶ Yünus mahlasını taşıyan bu şiire Yünus Emre Dîvân’ı neşirlerinde (bk. Timurtaş 1972; Tatçı 2005; Gölpinarlı 2006; Tatçı 2019; Tatçı 2020) ve Yünus Emre ile ilgili yapılan çalışmalarda rastlanılmadı.

²³⁷ “bir” yerine Dîvân’da “ol” (Tatçı 2020:378) kelimesi yer almaktadır.

²³⁸ Mecmûada 5 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 7 beyit şeklindedir. Her beyitte kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da Dîvân’da yer alan beyitler şöyledir:

“*Bunda dîmeden Mecnûn Leylâ adını mevzûn*

Ne Leylâ idüm anda ne Mecnûn-ı ser-gerdân

Yi-nün-sîn ulaşmadın cân kuyuya düşmedin

‘İşk dadıla mest geldük hem mest giderüz bundan” (Tatçı 2020:378)

71a	Muhyî ²³⁹	Niyâz-ı ‘arz-ı hâcete ulu dergâhımız vardır Cân-ı dilden ²⁴⁰ münâcâta bizim Allâh’ımız vardır	Güneh-kârım deyü Muhyî ümîdün kesme rahmetden Muhammed Muştafâ gibi şefâ‘at-gâhımız vardır	Gazel/5	İlâhî	---/---/---/---	Muhyî Efendi
71a	Muhyî ²⁴¹	<i>Küntü Kenz</i> ’in ser-te-ser sırr-ı nihânı sendedir <i>Lî-ma‘allah</i> ’uñ rumûzî vü ‘ayânı sendedir	Sen seni bilmek dilersen ‘âlem-i ma‘nâya gel Cümle ‘ilmün Muhyiyâ sırr-ı beyânı sendedir	Gazel/5	İlâhî	---/---/---/---	Muhyî Efendi
71b	Muhyî ²⁴²	Cümle ‘âlem bir hicâbdır aîladuñsa sen anı Ol hicâbdan geçdün ise kânde bakşañ andadır	Benligi terk eyle Muhyî yoğ olıgör er iseñ Yoğ içinde var olasın cümle varlık sendedir	Gazel/5	İlâhî	---/---/---/---	Muhyî Efendi
71b ²⁴³	Muhyî ²⁴⁴	Bil anı nişânuñ insânda insân kândadır Hem anı fehm eyle ki cânuñda cânân kândadır	Er anadan iki kez toğmasa bulmaz kurb-ı Hâk Bâlig olmaz Muhyiyâ bilmedi ‘irfân kândadır	Gazel/5	İlâhî	---/---/---/---	Muhyî Efendi
74a	Vişâli	‘Aşk-ı Mevlâ’ya bugün her ki ²⁴⁵ yâr oldı Bil hemân anuñ işi âh u zâr oldı	Ey Vişâli derd ile durma feryâd it Güle karşı bülbülün kârı zâr oldı	Gazel/6 ²⁴⁶	İlâhî	12’li hece vezni	Vişâli

²³⁹ Bu şiirin sadece üç beyti Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi Dîvân’ı üzerine yapılan çalışmanın inceleme kısmında yer almaktadır. (bk. Mutlu 2008:15-16).

²⁴⁰ “cân-ı dilden” yerine vezin gereği “dil ü cândan” ibâresi uygundur.

²⁴¹ Bu şiir, Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi Dîvân’ı üzerine yapılan çalışmada tespit edilemedi. (bk. Mutlu 2008) Ancak başka bir mecmûa çalışmasında şiirin tamamı mevcuttur. (bk. Önen 2004:51)

²⁴² Bu şiir, Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi Dîvân’ı üzerine yapılan çalışmada tespit edilemedi. (bk. Mutlu 2008) Ancak mecmuadaki şiirle büyük oranda benzerlik gösteren ve “Taşkın” adına kayıtlı bir şiir (bk. Babaarslan 2018:273-274) vardır. İncelediğimiz mecmuada şairin mahlası Muhyî olarak kaydedildiğinden esere sadık kalmak adına şairin mahlasını Muhyî olarak yazmayı uygun gördük.

²⁴³ 72a, 72b, 73a, 73b boş sayfa.

²⁴⁴ Bu şiir, ulaşabildiğimiz kaynaklarda tespit edilemedi.

²⁴⁵ “bugün her ki” yerine mecmûada “her ki bugün” (Tokdemir 2006:245) şeklinde takdim-tehir yapılmıştır.

²⁴⁶ Mecmûada 6 beyit halinde yer alan bu şiir, başka bir mecmûa çalışmasında 5 beyit şeklindedir. (bk. Tokdemir 2006:245)

74b	Cemâl-i Hâlvetî	Şafha-yı ²⁴⁷ şadrında dâ'im 'âşıkun efkârı Hû Şakirün şükri hüvallah zâkirün ezkârı Hû	Ravza-yı Hû'da maqâm it ey Cemâl-i Hâlvetî Tâ vücuduñ mülkine keşf ola bu esrâr-ı Hû	Gazel/5	İlahî	-.--/-.--/-.--/-.--	Cemâl-i Hâlvetî
74b	Cemâl-i Hâlvetî	İtseñ nazar her zerreye hürşid-i ekvân gizlidir Derdine dâ'im 'âşık ol kim anda dermân gizlidir	Seyyid Muhammed Hâlvetî tevhide şarf it kudreti İki cihânuñ 'izzeti devrân içinde gizlidir	Gazel/5	İlahî	--./--./--./--./--	Cemâl-i Hâlvetî
75a ²⁴⁸	Yûnus ²⁴⁹	Bir ben değil seni seven cümle 'âlemler sevici Yüz biñ ola her küşede yoluña cânlar virici	Yûnus gibi bir bi-çâre şöyle mücrim günâhı çok Araıarsa bulunmaya nefis-i hevâsın kovıcı	Gazel/5	İlahî	16'lı hece vezni	Yûnus

²⁴⁷ “şafha-yı” yerine mecmûada “şuffe-i” (Tokdemir 2006:140) kelimesi yer almaktadır.

²⁴⁸ 75a'da yer alan iki beyit 67b'de bulunan “kalmadı dünyâ” redifli şiirin devamıdır.

²⁴⁹ Mecmuada kayıtlı bu şiire Yûnus Emre Dîvânı neşirlerinde rastlanılmadı (bk. Timurtaş 1972; Tatcı 2005; Gölpinarlı 2006; Tatcı 2019; Tatcı 2020) Ancak mecmuadaki şiirle büyük oranda benzerlik gösteren ve “Eşrefoğlu Rûmî” adına kayıtlı bir şiir (Tatcı 2014:154-155) vardır. İncelediğimiz Mecmuada şairin mahlası Yûnus olarak kaydedildiğinden esere sadık kalmak adına şairin mahlasını Yûnus olarak yazmayı uygun gördük.

75b ²⁵⁰	Yünus	Göñül hayrân olupdur ‘aşk elinden Ciger biryân olupdur ‘aşk elinden	Yünus Emrem bu hasrete bu zâra ‘Aceb mihmân olupdur ‘aşk elinden	Gazel/7 ²⁵¹	İlâhî	.---/---/..	Yünus

²⁵⁰ 76a, 76b boş sayfa, 77a’da “Päs-bân-ı der-sultânü’ş-şânız” notu yer almaktadır. 77b, 78a, 78b, 79b, 80a, 80b, 81a, 81b boş sayfa. 82a ve 82b’de hesaplama işlemleri yer almaktadır. 79a da ise eksik olduğu anlaşılan bir manzume yer almaktadır. Manzume şöyledir:

“Päs-bân-ı der-i sultân-ı Celilü’şânuz
Bende-i halka-be-güş-ı şeyh-i dervîşânuz
Kâdiriyüz gül-i ser-tâc-ı sırr-ı ‘irfânuz
Tûti-i velvele-ârâm-ı serây-ı cânuz
Bülbül-i bâğ-ı çeh-i pâdişâh-ı Geylân’uz

Ĥabbezâ mürşid-i ‘îşî-dem kûtbu’l-ekrem
Kelîmu’llâh kelâmı Ĥazreti ġavşu’l-a‘zam
Okuyup ġavşiyesini diñle kelâmım fefhem
Şıdġ ile diñle beni şevġ ile evşâf-ı mehem”

²⁵¹ Mecmûada 7 beyit hâlinde yazılan şiir Dîvân’da 10 beyit şeklindedir. Her beyitte kısmen farklılıklar mevcuttur. Mecmûada olmayıp da Dîvân’da yer alan beyitler şöyledir:

“Niçeler tâc tâhtı mâl u mülki
Koyup ‘uryân olupdur ‘ışk elinden
Ne gördi Züleyhâ Yûsuf yüzinde
İşi efgân olupdur ‘ışk elinden
Mahabbet derdine düşeli bülbül
Dili handân olupdur ‘ışk elinden” (Tatcı 2020:370)